

REFERAT Børneudvalget_2018-21 d. 07-05-2018

Mødedato Mandag d. 07. maj 2018 kl. 21:35

Mødested Udvalgsværelse 2

Indholdsfortegnelse

Meddelelser fra udvalgsformand, udvalgsmedlemmer og forvaltning.....	3
Forslag til beslutning fra kommunalbestyrelsesmedlem Daniel Panduro om sociale klausuler for pri	4
Udmøntning af innovationspuljen 2018.....	10
Datatræk med overblik over børns sociale baggrund.....	12
Den private daginstitution Hjemmebanen ønsker at ændre normering.....	14
Opsamling fra Børneudvalgets dialogmøde den 26. april 2018.....	16
Pædagogisk måltid i dagtilbud.....	18
Udviklingsplan for børn, unge og familier med særlige behov 2019.....	20
Forslag til beslutning fra kommunalbestyrelsesmedlem Pernille Frahm og rådmand Balder Mørk A	22
Vejledningsmateriale til forældre til alvorligt syge børn.....	27
Kvartalsstatistik vedrørende anbragte børn og unge.....	30
Lukket.....	31
Børneudvalgets studietur.....	32
Belysning på åbne friarealer.....	33
Rengøring i dagtilbud og på skoler.....	34
Opdateret status på flygtningeindsats samt bevillinger.....	35
Sigtepunkter i effektiviseringsarbejdet til budget 2019 - 2022.....	50

Punkt 51: Meddelelser fra udvalgsformand, udvalgsmedlemmer og forvaltning

00.22.04-G01-1-18

Punkt 52: Forslag til beslutning fra kommunalbestyrelsesmedlem Daniel Panduro om sociale klausuler for private og selvejende børneinstitutioner

28.03.00-P27-1-16

Resume

Magistraten tilbagesendte den 27. november 2017 forslag til beslutning fra kommunalbestyrelsesmedlem Daniel Panduro om sociale klausuler med henblik på en høring af de private daginstitutioner. Børneudvalget skal med denne sag tage stilling til, om den praksis, leverandører af dagtilbud i Frederiksberg Kommune har om frivilligt at efterleve sociale klausuler og uddannelsesklausulen, skal opretholdes

Beslutning

Udsat

Indstilling

Børne- og Ungeområdet indstiller, at

1. den nuværende praksis, hvor de allerede godkendte private daginstitutioner frivilligt efterlever de sociale klausuler og uddannelsesklausulen, opretholdes
2. beslutningsforslaget vedtages ved, at det skrives ind i godkendelseskriterierne for fremtidige private leverandører af dagtilbud i Frederiksberg Kommune, at de skal efterleve de sociale klausuler og uddannelsesklausulen
3. beslutningsforslaget om at private dagtilbud skal efterleve arbejdsklausulen forkastes, da der ikke er lovhjemmel hertil
4. beslutningsforslaget forkastes for så vidt angår de selvejende dagtilbud, idet dagtilbuddene i praksis allerede efterlever klausulerne via eksisterende driftsoverenskomster

Sagsfremstilling

Forslag til beslutning fra kommunalbestyrelsesmedlem Daniel Panduro om sociale klausuler for private og selvejende børneinstitutioner mv. blev den 23. maj 2016 oversendt fra Kommunalbestyrelsen til behandling i Børneudvalget. Sagen har sidenhen været behandlet i Børneudvalget den 23. januar 2017, i Magistraten den 6. februar 2017, i Børneudvalget den 30. oktober 2017, og senest i Magistraten den 27. november 2017.

Sagen drejer som om følgende forslag stillet af Daniel Panduro:

"Nej til social dumping i daginstitutionerne. Enhedslisten foreslår, at de sociale klausuler, der i dag gælder for byggeri- og tjenesteydelser på Frederiksberg, også skal gælde for private og selvejende pasningstilbud og daginstitutioner".

Daniel Panduro har tidligere præciseret, at beslutningsforslaget om sociale klausuler for private daginstitutioner retter sig mod de private institutioner som leverandører til kommunen, og ikke mod den private institution som indkøber og aftager af andres tjenesteydelser eller services. Enhedslisten ønsker, at private institutioner - som forudsætning for godkendelse - skal efterleve principper og standarder for arbejdstagerrettigheder såsom overenskomster på dagtilbudsområdet.

Magistraten tilbagesendte den 27. november 2017 forslaget med henblik på en høring af de private/selvejende daginstitutioner. Hvad angår de selvejende institutioner er det, som det også fremgår af tidligere sagsfremstilling af 27. november 2017, forvaltningens vurdering, at de selvejende institutioner allerede på nuværende tidspunkt efterlever klausulerne - de sociale klausuler, arbejdsklausulen og uddannelsesklausulen. Dette overholdes under ét gennem regulering i driftsoverenskomsterne og de gode samarbejdsrelationer mellem institutionerne og kommunen. Nærværende sag er derfor baseret på en høring af de private institutioner.

Som det også fremgår af sagsfremstillingen af 27. november 2017, er det Børne- og Socialministeriets vurdering, at der ikke er lovhjemmel til at kommunen kan stille krav om, at de private institutioner skal efterleve arbejdsklausulen.

Hvad angår de sociale klausuler, tager kommunens jobcenter kontakt til alle nyoprettede virksomheder for at gøre dem bekendt med mulighederne for at varetage sociale hensyn i relation til et rummeligt arbejdsmarked, herunder mulighederne for at gøre en indsats for at hjælpe personer, der har svært ved at få fodfæste på arbejdsmarkedet. Jobcentret har ikke en oversigt over, hvor mange gange de forskellige private institutioner har henvendt sig til centret, men meldingen er, at institutionerne deltager i dialogmøder, de rekrutterer medarbejdere gennem Jobcentret, har ledige kontakthjælpsmodtagere i nytteindsats, hvor de løser praktiske og understøttende opgaver i institutionerne, og at nogle af dem er med i jobrotationsordningen, som indebærer, at Jobcentret sender ledige som vikarer i institutionerne, når institutionerne har medarbejdere på længerevarende kursus.

I den høring, forvaltningen har foretaget af de 14 private daginstitutioner, svarer ni af de 11 institutioner, at de har deltaget i et dialogmøde med Jobcentret, hvor de er blevet gjort bekendt med de muligheder, der er, for at hjælpe personer, der har svært ved at få fodfæste på arbejdsmarkedet. En af de 11 institutioner svarer, at institutionen ikke har været til et dialogmøde, men har været i kontakt med Jobcentret, og også har slået flere stillinger op gennem centret.

10 af de 11 institutioner skriver, at de har modtaget medarbejdere, der har svært ved at komme på arbejdsmarkedet, benyttet jobrotationsordningen, har haft medarbejdere i virksomhedspraktik og i løntilskudsjob. Den institution, som ikke har benyttet en af ordningen, er en forholdsvis ny privat institution, som fremadrettet gerne vil gøre brug af ordningen, og som også har ønsket at tage imod en virksomhedspraktikant, med at vedkommende fik en plads et andet sted.

I forhold til uddannelsesklausulen, har de private institutioner mulighed for at tilbyde at stille praktikpladser til rådighed på samme vilkår som de kommunale og selvejende institutioner. Det er forvaltningens erfaring, at de tilbyder at tage imod både lønnede og ulønnede praktikanter.

Af høringen fremgår det også, at syv af de 11 institutioner, at de har modtaget lønnede og/eller ulønnede praktikanter. To af institutionerne svarer, at årsagen til, de ikke har modtaget praktikanter er, at de er nystartede institutioner. En institution svarer, at den ikke har modtaget praktikanter fra Frederiksberg Kommune, da institutionen i stedet modtager praktikanter fra hele verden, som har kendskab til den pædagogik, der bliver praktiseret i institutionen.

Antal institutioner, der har givet en tilbagemelding på høringen	Antal institutioner, som har modtaget praktikanter fra pædagoguddannelsen	Antal institutioner, som har deltaget i et dialogmøde med Jobcentret	Antal institutioner, som har rekrutteret medarbejdere gennem Jobcentret
11	7	9	10

På baggrund af høringen af de private daginstitutioner er det forvaltningens vurdering, at de private institutioner allerede på nuværende tidspunkt er bekendt med, og generelt også efterlever, de sociale klausuler og uddannelsesklausulen. En ønske om at sikre, at dette også sker fremadrettet ved godkendelse af nye private leverandører kan imødekommes ved at indskrive kravene i godkendelseskriterierne for private institutioner.

Sagsfremstilling 27. november 2017

Magistraten tilbagesendte den 6. februar 2017 forslag til beslutning fra kommunalbestyrelsesmedlem Daniel Panduro om sociale klausuler. Forslaget er følgende:

"Nej til social dumpning i daginstitutionerne. Enhedslisten foreslår, at de sociale klausuler, der i dag gælder for byggeri- og tjenesteydelser på Frederiksberg, også skal gælde for private og selvejende pasningstilbud og daginstitutioner".

Daniel Panduro har præciseret, at beslutningsforslaget om sociale klausuler for private daginstitutioner retter sig mod de private institutioner som leverandører til kommunen, og ikke mod den private institution som indkøber og aftager af andres tjenesteydelser eller services. Enhedslisten ønsker, at private institutioner - som forudsætning for godkendelse - skal efterleve principper og standarder for arbejdstagerrettigheder såsom overenskomster på dagtilbudsområdet.

De sociale klausuler, som kommunen anvender i kontrakter om byggeri- og tjenesteydelser dækker over tre typer klausuler: 1) arbejdsklausuler, 2) uddannelsesklausuler og 3) en såkaldt "social klausul".

Arbejdsklausulen anvendes i alle kontrakter og indeholder krav om, at de ansatte, som er beskæftiget med opfyldelse af kontrakten med kommunen, skal have løn- og ansættelsesforhold, som ikke er mindre gunstige end de løn- og ansættelsesvilkår, der er gældende for den pågældende branche på den egn, hvor arbejdet udføres.

Uddannelsesklausulen anvendes i kontrakter, hvis varighed er mindst 6 måneder, og som har en værdi på mindst 10 mio. kr. eksklusiv moms eller en lønsam på mindst 4 mio. kr. Klausulen indebærer, at leverandøren skal være med til at sikre at praktik-/lærlingepladser til personer er under uddannelse. Uddannelsesklausulen er sagens natur primært aktuel inden for brancher, hvor praktikophold og/eller lærlingetid er en del af uddannelsesforløbet, og klausulen er omfattet et følg-eller-forklar-princip, sådan at klausulen kan fravælges, hvis der redegøres for fravalget. Beslutningen træffes i givet fald af Magistraten.

Den såkaldte sociale klausul handler om, at kommunen gerne vil sikre, at kommunens leverandører er bekendt med mulighederne for at varetage sociale hensyn i relation til et rummeligt arbejdsmarked, herunder mulighederne for at gøre en indsats for at hjælpe personer, der har svært ved at få fodfæste på arbejdsmarkedet. Gennem klausulen kan skabes en kontakt mellem Jobcenteret og leverandøren, men indeholder ikke anden forpligtelse for leverandøren end at skulle deltage i et dialogmøde om de muligheder, erfaringer og værktøjer, som kommunen stiller til rådighed for det private erhvervsliv i forbindelse med rekruttering af arbejdskraft, hjælp til fastholdelse af medarbejdere samt varetagelse af øvrige sociale hensyn.

De selvejende dagtilbud

Det vil være naturligt at betragte de selvejende daginstitutioner som leverandør til kommunen, da de er med til at løse den kommunale opgave med børnepasning, og indgår som en del af kommunens forsyningsforpligtelse, Kommunen har fuld anvisningsret til pladserne i institutionerne. De selvejende daginstitutioner adskiller sig dog fra andre – "traditionelle" –

leverandører ved, at samarbejdsformen er særligt lovreguleret, hvilket blandt andet manifesteres ved, at der ikke foreligger en kontrakt mellem parterne, men en driftsoverenskomst.

De driftsoverenskomster, som kommunen har indgået med bestyrelserne for institutionerne indeholder ikke de ovennævnte klausuler, men har dog en regulering, der i store træk svarer hertil.

Således fremgår det af driftsoverenskomsterne, at "Løn og andre ansættelsesvilkår for institutionens personale fastsættes efter de bestemmelser, som KL og de for institutionens personale forhandlingsberettigede personaleorganisationer har aftalt".

Kommunen aflønner eget personale i de kommunale dagtilbud på samme grundlag, hvorfor hensynet bag kommunens arbejdsklausul anses for behørigt varetaget. De selvejendes budgetter, herunder lønbudgetter og overhead, fastsættes på samme måde som for de kommunale institutioner, og der har endvidere pågået samarbejde med de selvejende om løndannelsen for medarbejdergrupperne, hvilket understreger, at medarbejderne i realiteten har samme vilkår.

Af driftsoverenskomsterne fremgår ligeledes, at "Institutionen skal samarbejde med kommunen og deltage i løsning af de uddannelses- og arbejdsmarkedsmæssige forpligtigelser og tiltag på daginstitutionsområdet". Dagtilbudsafdelingen har i den forbindelse et godt og konstruktivt samarbejde med de selvejende dagtilbud, og derigennem sikres, at de selvejende både er med til at løfte opgaven med at sikre praktikpladser til pædagogstuderende, jf. uddannelsesklausulen, og sikre rummelige arbejdspladser, herunder bl.a. ved at modtage personer i jobtræning, virksomhedspraktik og anden aktivering.

Da de selvejende set under ét må anses at efterleve klausulerne i praksis via den nuværende regulering i driftsoverenskomsterne og de gode samarbejdsrelationer, indstilles det, at beslutningsforslaget forkastes for så vidt angår de selvejende dagtilbud. En formel indføjelser af klausulerne i driftsoverenskomsterne vurderes i sammenhæng hermed at ville kræve uforholdsmæssigt store ressourcer, da der ville skulle ske en individuel forhandling af den enkelte driftsoverenskomst, som vil belaste den enkelte institution og deres bestyrelse uforholdsmæssigt meget i forhold til den reelle effekt af ændringen.

De private dagtilbud

Kommunens relation til de private dagtilbud er væsentlig anderledes end relationen til de selvejende, da kommunens primære rolle er at være lokal godkendelsesmyndighed, og her er kommunen forpligtet til at godkende etableringen af enhver institution, der måtte opfylde kommunens godkendelseskriterier.

Kommunen har ikke et løbende eller dagligt samarbejde med de private dagtilbud i kommunen, og disse kan reelt ikke siges at være leverandør til kommunen, da kommunen ikke har anvisningsret til pladserne i de private institutioner, og da der ikke foreligger en aftalerelation mellem institutionerne og kommunen.

Pladserne indgår ikke i kommunes forsyningsforpligtelse.

De private institutioner må således ses som et selvstændigt, privat, alternativ til det kommunale pasningstilbud.

Pladserne i de private institutioner er samtidig ikke specielt henvendt til børn, der er bosiddende i Frederiksberg Kommune, idet den private institution frit kan optage børn, uanset bopæl. I det omfang børn fra Frederiksberg benytter de private institutioner, udløses dog en forpligtelse for Frederiksberg Kommune til at yde tilskud til institutionen, og det kan oplyses, at størstedelen af børnene i de private institutioner på Frederiksberg er fra Frederiksberg.

Den anderledes relation betyder, at kommunen ikke har helt det samme grundlag for at stille krav om, at de private institutioner efterlever klausulerne, som over for de selvejende institutioner. Der foreligger ikke en driftsoverenskomst eller et rent privatretligt aftaledokument mellem parterne, som klausulerne kan indskrives i.

Forvaltningen har erfaret, at andre kommuner stiller krav om, at ansøgere, der ønsker at blive godkendt som privat daginstitution, skal overholde de sociale klausuler. Det er netop spørgsmålet om, hvorvidt vejledningen til dagtilbudsloven giver hjemmel til at stille krav om, at de private institutioner skal efterleve de sociale klausuler, forvaltningen har søgt ministeriets vurdering af. Med henblik på at afdække lovhjemlen til at påkræve overholdelse af klausuler for private institutioner har forvaltningen, og herunder Juridisk Afdeling, været i kontakt med Børne- og Socialministeriet for at få be- eller afkræftet, om der er hjemmel i dagtilbudsloven til at stille krav om, at de private institutioner skal efterleve klausulerne. Juridisk Afdeling har endvidere været i kontakt med advokatfirmaet DLA Piper (tidligere LETT).

Børne- og Socialministeriet har på sin side søgt en afklaring hos flere myndigheder, nærmere Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Beskæftigelsesministeriet samt hos Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering af, hvordan de respektive myndigheder tolker loven. Tilbage meldingen fra Børne- og Socialministeriet er, at kommunerne kan stille krav om sociale klausuler ved godkendelse af privatinstitutioner, men at det ikke er lovligt at stille krav om overholdelsen af arbejdsklausuler i forbindelse med godkendelsen, da det forudsætter, at der leveres en tjenesteydelse til det offentlige, og at der indgås en kontrakt. Ved en godkendelse af en privat institution efter dagtilbudsloven, bliver der ikke indgået en kontrakt mellem myndigheden og den private institution. DLA Piper lægger sig op ad denne fortolkning af loven og er enig i, at der ikke kan stilles krav om at private institutioner skal overholde arbejdsklausuler.

Hvad angår uddannelsesklausulen må det antages, at det er lovligt at stille krav om overholdelsen af denne klausul, idet det fremgår af vejledningen til dagtilbudsloven, at "Kommunalbestyrelsens krav til privatinstitutioner skal være saglige og konkrete og skal ligeledes opfyldes af kommunens egne daginstitutioner. Kravene kan eksempelvis vedrøre normering, fysiske rammer, krav til den uddannelsesmæssige baggrund for det udførende personale, krav om, at privatinstitutionen skal modtage studerende/stille praktikpladser til rådighed med videre. Endvidere kan der eksempelvis stilles krav om mål for brugertilfredshed".

Det må herefter konkluderes, at kommunen ikke kan stille krav om, at de private institutioner skal overholde arbejdsklausulerne, men kommunen har hjemmel til at kræve, at de efterlever uddannelsesklausulerne og sociale klausuler. Det foreslås derfor, at der stilles krav om overholdelse af sociale- og uddannelsesklausuler i godkendelseskriterierne ved godkendelser af private institutioner og at der endvidere sker en harmonisering af disse klausuler på alle områder således, at der er en ensartet praksis når kommunen stiller krav om overholdelse af social- og uddannelsesklausuler.

Kommunens opgave som godkendelsesmyndighed over for de private dagtilbud er fastsat i dagtilbudsloven § 20, og uddybes i dagtilbudsvejledningens punkt 104-113. Heraf fremgår bl.a., at tilsynsforpligtelsen omfatter både det indholdsmæssige i dagtilbuddene, samt på hvilken måde opgaverne udføres i dagtilbuddene, og det understreges som centralt, at kommunen via tilsynet skal sikre, at dagtilbuddene leverer en ydelse, der er i overensstemmelse med lovgivningen og det serviceniveau, som kommunalbestyrelsen har fastlagt.

For så vidt angår privatinstitutioner, fremgår det udtrykkeligt, at tilsynsforpligtelsen ikke omfatter privatinstitutionens økonomi og rentabilitet, men at kommunen dog skal standse sit tilskud, hvis det konstateres, at institutionen anvender kommunale tilskud til ulovlige formål. I sammenhæng hermed fremgår desuden, at kommunen ved tilsynet blandt andet skal have indsigt i personalenormering, personalekvalifikationer, pædagogisk læreplan, sprogvurdering med videre.

Kernen i godkendelseskompetencen er derfor helt naturligt at sikre, at de børnefaglige hensyn bliver imødekommet, uanset pasningsordningens nærmere karakter, og kommunens nuværende godkendelseskriterier er netop udarbejdet med fokus på at sikre grundlaget for trivsel og udvikling for børnene i de private institutioner.

Kommunens muligheder for at føre kontrol med klausulernes overholdelse vil være begrænset af, at kommunen ikke fører tilsyn med privatinstitutionernes økonomi, men kommunen vil kunne reagere på konkrete henvendelser – og i forbindelse hermed eventuelt fratage virksomheden godkendelsen til at drive institutionen. Det skal understreges, at afgørelsen om, hvorvidt en institution skal fratages godkendelsen til at drive institutionen på baggrund af manglende overholdelse af klausulerne, skal foretages på baggrund af en konkret individuel vurdering. I forbindelse med denne vurdering skal kommunen overholde forvaltningsretlige principper om saglighed, lighed og proportionalitet mv.

Af kommunens godkendelseskriterier - som alle de private institutioner er godkendt på baggrund af - fremgår det, at de private institutioner er forpligtet til at overholde de til enhver tid gældende politiske beslutninger og kommunens politikker på området. Man kan forsøge at få de allerede godkendte institutioner til at underskrive en erklæring om, at de vil overholde social- og uddannelsesklausulerne. Problemet opstår, hvis institutionen tilkendegiver, at de ikke ønsker at underskrive en sådan erklæring, og spørgsmålet er herefter, om kommunen på den baggrund kan tilbagekalde godkendelsen af den private institution.

Godkendelsen af den private institution er en begunstigende forvaltningsakt, og spørgsmålet om, hvorvidt en godkendelse kan tilbagekaldes, bliver reguleret af dagtilbudslovens § 20, stk. 3.

Dagtilbudslovens § 20, stk. 3 fastslår, at: "Kommunalbestyrelsen kan tilbagekalde godkendelsen af en privatinstitution, hvis institutionen ikke opfylder de kriterier, som institutionen blev godkendt på baggrund af."

Hvorvidt der kan ske tilbagekaldelse af en godkendelse af en privatinstitution, må derfor løses ved en fortolkning af dagtilbudslovens § 20, stk. 3.

Det må konstateres, at dagtilbudslovens regler om tilbagekaldelse af godkendelsen er forholdsvist klare, og der kan således sandsynligvis kun ske tilbagekaldelse, hvis institutionen ikke længere opfylder de kriterier, som institutionen oprindeligt blev godkendt på baggrund af.

Der er i Frederiksberg Kommunes godkendelseskriterierne fastslået, at de private institutioner til enhver tid skal leve op til de til enhver tid vedtagne politiske beslutninger på dagpasningsområdet. Dette kan dog ikke tillægges afgørende vægt, da godkendelseskriterierne på dette punkt synes i modstrid med ordlyden i § 20, stk. 3, og endvidere synes at være et vidtgående krav at stille overfor de private institutioner.

På baggrund af den klare lovbestemmelse i dagtilbudslovens § 20, stk. 3 er det umiddelbart forvaltningens vurdering, at kommunen ikke kan tilbagekalde godkendelsen af en privat institution, hvis denne ikke vil efterleve nye kriterier i form af social- og uddannelsesklausuler.

Børne- og Socialministeriet har telefonisk bekræftet, at det er ministeriets umiddelbare vurdering, at en kommune ikke kan tilbagekalde godkendelsen af en privat institution på baggrund af manglende efterlevelse af kriterier, som institutionen ikke blev godkendt på baggrund af.

Forvaltningen foreslår på den baggrund, at beslutningsforslaget om at private dagtilbud skal efterleve sociale klausuler og uddannelsesklausuler medtages i kommunens godkendelseskriterier for private dagtilbud og gælder for fremtidige godkendelser af private dagtilbud.

Tidligere sagsfremstilling:

Forslag til beslutning fra kommunalbestyrelsesmedlem Daniel Panduro om sociale klausuler blev den 23. maj 2016 oversendt fra Kommunalbestyrelsen til behandling i Børneudvalget. Forslaget er følgende:

"Nej til social dumpning i daginstitutionerne. Enhedslisten foreslår, at de sociale klausuler, der i dag gælder for byggeri- og tjenesteydelser på Frederiksberg, også skal gælde for private og selvejende pasningstilbud og daginstitutioner".

Daniel Panduro har præciseret, at beslutningsforslaget om sociale klausuler for private daginstitutioner retter sig mod de private institutioner som leverandører til kommunen, og ikke mod den private institution som indkøber og aftager af andres tjenesteydelser eller services. Enhedslisten ønsker, at private institutioner - som forudsætning for godkendelse - skal efterleve principper og standarder for arbejdstagerrettigheder såsom overenskomster på dagtilbudsområdet.

De sociale klausuler, som kommunen anvender i kontrakter om byggeri- og tjenesteydelser dækker over tre typer klausuler: 1) arbejdsklausuler, 2) uddannelsesklausuler og 3) en såkaldt "social klausul".

Arbejdsklausulen anvendes i alle kontrakter og indeholder krav om, at de ansatte, som er beskæftiget med opfyldelse af kontrakten med kommunen, skal have løn- og ansættelsesforhold, som ikke er mindre gunstige end de løn- og ansættelsesvilkår, der er gældende for den pågældende branche på den egn, hvor arbejdet udføres.

Uddannelsesklausulen anvendes i kontrakter, hvis varighed er mindst 6 måneder, og som har en værdi på mindst 10 mio. kr. eksklusiv moms eller en lønsam på mindst 4 mio. kr., Klausulen indebærer, at leverandøren skal være med til at sikre at praktik-/lærlingepladser til personer er under uddannelse. Uddannelsesklausulen er sagens natur primært aktuel inden for

brancher, hvor praktikophold og/eller lærlingetid er en del af uddannelsesforløbet, og klausulen er omfattet et følg-eller-forklar-princip, sådan at klausulen kan fravælges, hvis der redegøres for fravalget. Beslutningen træffes i givet fald af Magistraten.

Den såkaldte sociale klausul handler om, at kommunen gerne vil sikre, at kommunens leverandører er bekendt med mulighederne for at varetage sociale hensyn i relation til et rummeligt arbejdsmarked, herunder mulighederne for at gøre en indsats for at hjælpe personer, der har svært ved at få fodfæste på arbejdsmarkedet. Gennem klausulen kan skabes en kontakt mellem Jobcenteret og leverandøren, men indeholder ikke anden forpligtelse for leverandøren end at skulle deltage i et dialogmøde om de muligheder, erfaringer og værktøjer, som kommunen stiller til rådighed for det private erhvervsliv i forbindelse med rekruttering af arbejdskraft, hjælp til fastholdelse af medarbejdere samt varetagelse af øvrige sociale hensyn.

De selvejende dagtilbud

Det vil være naturligt at betragte de selvejende daginstitutioner som leverandør til kommunen, da de er med til at løse den kommunale opgave med børnepasning, og indgår som en del af kommunens forsyningsforpligtelse. Kommunen har fuld anvisningsret til pladserne i institutionerne. De selvejende daginstitutioner adskiller sig dog fra andre – ”traditionelle” – leverandører ved, at samarbejdsformen er særligt lovreguleret, hvilket blandt andet manifesteres ved, at der ikke foreligger en kontrakt mellem parterne, men en driftsoverenskomst.

De driftsoverenskomster, som kommunen har indgået med bestyrelserne for institutionerne indeholder ikke de ovennævnte klausuler, men har dog en regulering, der i store træk svarer hertil.

Således fremgår det af driftsoverenskomsterne, at "Løn og andre ansættelsesvilkår for institutionens personale fastsættes efter de bestemmelser, som KL og de for institutionens personale forhandlingsberettigede personaleorganisationer har aftalt". Kommunen aflønner eget personale i de kommunale dagtilbud på samme grundlag, hvorfor hensynet bag kommunens arbejdsklausul anses for behørigt varetaget. De selvejendes budgetter, herunder lønbudgetter og overhead, fastsættes på samme måde som for de kommunale institutioner, og der har endvidere pågået samarbejde med de selvejende om løndannelsen for medarbejdergrupperne, hvilket understreger, at medarbejderne i realiteten har samme vilkår.

Af driftsoverenskomsterne fremgår ligeledes, at "Institutionen skal samarbejde med kommunen og deltage i løsning af de uddannelses- og arbejdsmarkeds-mæssige forpligtigelser og tiltag på daginstitutionsområdet". Dagtilbudsafdelingen har i den forbindelse et godt og konstruktivt samarbejde med de selvejende dagtilbud, og derigennem sikres, at de selvejende både er med til at løfte opgaven med at sikre praktikpladser til pædagogstuderende, jf. uddannelsesklausulen, og sikre rummelige arbejdspladser, herunder bl.a. ved at modtage personer i jobtræning, virksomhedspraktik og anden aktivering.

Da de selvejende set under ét må anses at efterleve klausulerne i praksis via den nuværende regulering i driftsoverenskomsterne og de gode samarbejdsrelationer, indstilles det, at beslutningsforslaget forkastes for så vidt angår de selvejende dagtilbud. En indføjeelse af klausulerne i driftsoverenskomsterne vurderes i sammenhæng hermed endvidere at ville kræve uforholdsmæssigt store ressourcer, da der ville skulle ske en individuel forhandling af den enkelte driftsoverenskomst, hvilket i givet fald ville belaste de enkelte institutioner og deres bestyrelse.

De private dagtilbud

Kommunens relation til de private dagtilbud er væsentlig anderledes end relationen til de selvejende, da kommunens primære rolle er at være lokal godkendelsesmyndighed, og her er kommunen forpligtet til at godkende etableringen af enhver institution, der måtte opfylde kommunens godkendelseskriterier. Kommunen har ikke et løbende eller dagligt samarbejde med de private dagtilbud i kommunen, og disse kan reelt ikke siges at være leverandør til kommunen, da kommunen ikke har anvisningsret til pladserne i de private institutioner, og da der ikke foreligger en aftalerelation mellem institutionerne og kommunen. Pladserne indgår ikke i kommunes forsyningsforpligtelse.

De private institutioner må således ses som et selvstændigt, privat, alternativ til det kommunale pasningstilbud.

Pladserne i de private institutioner er samtidig ikke specielt henvendt til børn fra Frederiksberg, idet den private institution frit kan optage børn, uanset bopæl. I det omfang børn fra Frederiksberg benytter de private institutioner, udløses en forpligtelse for Frederiksberg Kommune til at yde tilskud til institutionen. Det kan oplyses, at størstedelen af børnene i de private institutioner på Frederiksberg er fra Frederiksberg.

Den anderledes relation betyder, at kommunen ikke har samme grundlag for at stille krav (anvende klausuler) over for de private institutioner, som over for de selvejende institutioner. Der foreligger ikke en driftsoverenskomst eller et rent privatretligt aftaledokument mellem parterne, som klausulerne kan indskrives i.

Det vurderes som sådan at være lovligt for kommunen at indarbejde krav i godkendelseskriterierne for de private institutioner, der – eventuelt i en særligt tilpasset udgave – modsvarer de sociale klausuler i kommunens leverandøraftaler, men det vil under alle omstændigheder være relevant, at kommunen forud for en eventuel beslutning herom forholder sig til, hvilke hensyn kommunen bør og vil varetage i sin rolle primært som godkendelsesmyndighed og sekundært tilskudsyder.

Kommunens opgave som godkendelsesmyndighed i forhold til de private dagtilbud er fastsat i dagtilbudsloven § 20, som uddybes i dagtilbudsvejledningens punkt 104-113 om kommunens tilsynsforpligtelse. Heraf fremgår bl.a., at tilsynsforpligtelsen omfatter både det indholdsmæssige i dagtilbuddene, samt på hvilken måde opgaverne udføres i dagtilbuddene, og det understreges som centralt, at kommunen via tilsynet skal sikre, at dagtilbuddene leverer en ydelse, der er i overensstemmelse med lovgivningen og det serviceniveau, som kommunalbestyrelsen har fastlagt.

For så vidt angår privatinstitutioner, fremgår det udtrykkeligt, at tilsynsforpligtelsen ikke omfatter privatinstitutionens økonomi og rentabilitet, men at kommunen dog skal standse sit tilskud, hvis det konstateres, at institutionen anvender kommunale tilskud til ulovlige formål. I sammenhæng hermed fremgår desuden, at kommune ved tilsynet bl.a. skal have indsigt i personalenormering, personalekvalifikationer, pædagogisk læreplan, sprogvurdering med videre.

Forvaltningen anser med udgangspunkt heri, at kernen i godkendelseskompetencen helt naturligt er at sikre, at de børnefaglige hensyn bliver imødekommet, uanset pasningsordningens nærmere karakter. Kommunens nuværende godkendelseskriterier er således netop udarbejdet med fokus på at sikre grundlaget for trivsel og udvikling for børnene i de private institutioner. Godkendelseskriterierne indeholder i dag ikke regulering, der stiller krav om medarbejderrettigheder i relation til løn- og ansættelsesvilkår, uddannelsesmuligheder, rummelighed eller varetagelsen af øvrige sociale hensyn, og det bemærkes, at medarbejderrettigheder ikke er reguleret af dagtilbudsloven, og at det som udgangspunkt ikke i øvrigt kan anses for en kommunal opgave at regulere medarbejdernes arbejdsvilkår.

Herudfra anser forvaltningen det ikke at være ikke i tråd med hidtidig praksis, hvis der i godkendelseskriterierne skulle indarbejdes krav til de private institutioner svarende til de sociale klausuler fra leverandøraftalerne.

I sin rolle som tilskudsyder i forhold til Frederiksbergbørn, der benytter private dagtilbud, kan kommunen for så vidt godt have en principiel holdning om, at tilskud alene skal ydes til socialt ansvarlige virksomheder, der behandler sine medarbejdere godt. Tilskuddet følger imidlertid barnet, og kommunen kan som udgangspunkt ikke modsætte sig, hvis forældrene måtte foretrække et bestemt privat pasningstilbud, der eventuelt måtte have en anden medarbejderpolitik og/eller holdning til varetagelse af sociale hensyn, end hvad Frederiksberg Kommune måtte ønske.

I forhold til Frederiksbergbørn, der benytter private dagtilbud på Frederiksberg, vil kommunen både være godkendelsesmyndighed og tilskudsyder, men det vil netop være i kraft af rollen som godkendelsesmyndighed, at kommunen vil kunne stille krav til privatinstitutionen, idet tilskudsforpligtelsen er ubetinget og ikke indebærer beføjelser for kommunen. Da sådanne krav, som beskrevet, vil indebære et brud med hidtidig praksis og betyde, at kommunen som godkendelsesmyndighed påtager sig beføjelser og ansvar for den private institutions driftsanliggender, som ikke omhandler børnenes trivsel og udvikling, indstilles det også i forhold til de private institutioner, at beslutningsforslaget forkastes.

Økonomi

Ingen

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Børneudvalget, Magistraten, Kommunalbestyrelsen

Punkt 53: Udmøntning af innovationspuljen 2018

28.06.04-P20-1-17

Resume

Børneudvalget godkendte den 5. marts 2018 proceduren for udmøntning af innovationspuljen for dagtilbudsområdet på 0,6 mio. kr. Politisk skal der med indeværende sag prioriteres 619.000 kr., da innovationspuljen pris- og lønreguleres. Med baggrund i den godkendte procedure, har daginstitutionerne haft mulighed for at søge midler fra puljen til konkrete projekter ud fra de godkendte kriterier. Der er indkommet syv ansøgninger for et samlet beløb på 905.153 kr. I forlængelse af de indkomne ansøgninger har forvaltningen foretaget en vurdering af såvel det innovative element i de respektive projekter som en vurdering af de aktiviteter eller materialer, der søges midler til. På den baggrund foreslås det, at seks af de syv indkomne ansøgninger tildeles midler for samlet 605.153 kr.

Beslutning

Børneudvalget godkendte,

1. at Sct. Thomas Børnehus bevilges 88.880 kr.
2. at Børnehuset Valhalla bevilges 100.000 kr.
3. at Børneuniverset bevilges 150.000 kr.
4. at Lindehuset bevilges 177.500 kr.
5. at Solmarken bevilges 64.773 kr.
6. at Rosenhaven bevilges 24.000 kr.

Indstilling

Børne- og Ungeområdet indstiller, at udmøntning af innovationspuljen med i alt 605.153 kr. fordelt mellem seks projekter på dagtilbudsområdet godkendes.

Sagsfremstilling

Børneudvalget besluttede den 5. marts 2018 at godkende procedure for udmøntning af innovationspuljen for dagtilbudsområdet. Der er i alt 619.000 kr. til udmøntning. På den baggrund har daginstitutionerne på dagtilbudsområdet haft mulighed for at søge midler fra puljen til konkrete projekter ud fra følgende kriterier:

- En ny tilgang til eller udvikling af kerneopgaven (indhold i det pædagogiske arbejde).
- En innovativ måde at udvikle praksis på (metoder i det pædagogiske arbejde).
- Undersøgelse af effektskabende aktiviteter inden for de politisk fastsatte overordnede effektmål om livsduelighed og skoleparathed (dokumentation).

Der er indkommet syv ansøgninger til et samlet beløb på 905.153 kr. I forlængelse af de indkomne ansøgninger har forvaltningen foretaget en vurdering af såvel innovationsgraden i ansøgningerne som arten af de aktiviteter eller materiel, der søges midler til. På den baggrund foreslås det, at i alt seks af de syv indkomne ansøgninger tildeles midler til et samlet beløb på 605.153 kr. For det projekt, der ikke foreslås tildelt midler, er der lagt følgende til grund: Idrætsbørnehuset Ingemannsvej har indsendt en ansøgning for 300.000 kr. vedrørende etablering af et gavlmaleri på naboejendommen. Det er forvaltningens vurdering, at dette projekt, dens innovative sigte til trods, ikke indgår i det almindelige pædagogiske udviklingsarbejde. Idrætsbørnehuset Ingemannsvej opfordres til at søge støtte til projektet hos andre puljer eller fonde for eksempel Frederiksberg Fonden eller Kultur og Fritidsudvalgets pulje vedrørende tilskud til gavlmalerier. Ansøgningerne og den foreslåede tildeling ses i oversigtsform nedenfor. De enkelte projekter er beskrevet mere uddybende i sagens bilag.

Ansøger	Ansøgt beløb (kr.)	Foreslået tildeling (kr.)
Sct. Thomas Børnehus ”Selvregulering gennem leg”	88.880	88.880
Børnehuset Valhalla ”Innovativ indretning af udeareal”	100.000	100.000
Børneuniverset	150.000	150.000

”Innovativ indretning”		
Lindehuset	177.500	177.500
”Innovativ indretning og digital læring”		
Solmarken	64.773	64.773
”Innovativ sammenhæng i indretning”		
Idrætsbørnehuset Ingemannsvej	300.000	0
”Gavlmaleri”		
Rosenhaven	24.000	24.000
”Fællesspisning”		
Sum	905.153	xt-decoration: underline;">605.153

I forlængelse af Børneudvalgets udmøntning af midler vil forvaltningen tage initiativ til at sikre, at institutionerne indskærpes en forpligtelse til videndeling med hele dagtilbudsområdet. Forvaltningen vil i den forbindelse sikre, at videndeling sker mellem institutionerne på ledermøder, hvor institutionerne skal præsentere deres projekter.

Økonomi

Udmøntningen afholdes af den afsatte innovationspulje for dagtilbudsområdet på 0,6 mio. kr. Da puljen pris- og lønreguleres kan Børneudvalget konkret fordele 619.000 kr. i 2018

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Børneudvalget

Punkt 54: Datatræk med overblik over børns sociale baggrund

28.06.04-G01-3-17

Resume

På baggrund af orienteringssagerne om fordeling af pladser til tosprogede børn den 5. februar 2018 og sprogarbejde i kommunens dagtilbud den 9. april 2018 har Børneudvalget bedt om at få forelagt en sag med et forslag til, hvilke datatræk, der kan gøres, som kan give Frederiksberg Kommune en pejling på, hvordan herkomst og socioøkonomi for de indskrevne børn fordeler sig i forhold til de enkelte institutioner. Ifølge Danmarks Statistik er det muligt at købe sådanne datatræk, der er målrettet kommunens enkelte institutioner, og giver et overblik over børnenes sociale baggrund. Børneudvalget skal med denne sag tage stilling til struktur og indhold i disse datatræk. Det indstilles, at datatræk sker ud fra seks overordnede kategorier: børnenes herkomst / oprindelsesland, familietyper, familiernes tilknytning til arbejdsmarkedet, familiernes uddannelsesniveau, familiernes samlede indkomst og familiernes indkomstersttende ydelser.

Beslutning

Børneudvalget godkendte,

1. at Frederiksberg Kommune bestiller et datatræk hos Danmarks Statistik bestående af tabelsæt 1, 2 og 3, der viser oversigt over, hvordan børn indskrevet i dagtilbud på Frederiksberg er fordelt på de enkelte institutioner i kommunen ud fra seks overordnede kategorier: børnenes herkomst, familietyper, familiernes tilknytning til arbejdsmarkedet, familiernes uddannelsesniveau, familiernes samlede indkomst og familiernes indkomstersttende ydelser.
2. at udgiften til datatrækkene fra Danmarks Statistik finansieres indenfor Børneudvalgets driftsbudgetramme.

Indstilling

Børne- og Ungeområdet indstiller, at

1. Frederiksberg Kommune bestiller et datatræk hos Danmarks Statistik, der viser oversigt over, hvordan børn indskrevet i dagtilbud på Frederiksberg er fordelt på de enkelte institutioner i kommunen ud fra seks overordnede kategorier: børnenes herkomst, familietyper, familiernes tilknytning til arbejdsmarkedet, familiernes uddannelsesniveau, familiernes samlede indkomst og familiernes indkomstersttende ydelser.
2. at udgiften til datatrækkene fra Danmarks Statistik finansieres indenfor Børneudvalgets driftsbudgetramme.

Sagsfremstilling

På baggrund af orienteringssagerne om fordeling af pladser til tosprogede børn den 5. februar 2018 og sprogarbejde i kommunens dagtilbud den 9. april 2018 har Børneudvalget bedt om at få forelagt en sag med et forslag til, om der findes datatræk, der kan give en pejling på, hvordan socioøkonomien fordeler sig i forhold til de enkelte institutioners beliggenhed. Ifølge Danmarks Statistik er det muligt at købe sådanne datatræk, der er dels målrettet kommunens enkelte institutioner, og som dels giver et overblik over børnenes sociale baggrund på en række områder. Datatrækkene kan anvendes som redskab, der kan benyttes, eksempelvis i forbindelse med ressourcetildeling til de enkelte institutioner. Data, Danmarks Statistik kan trække på daginstitutionsområdet vedrører følgende seks overordnede socioøkonomiske kategorier:

- *børnenes herkomst (dansk oprindelse, indvandrere, efterkommere)*
- *familietyper (ægtepar og registreret partnerskab, samlevende par, samboende par og enlige)*
- *familiernes tilknytning til arbejdsmarkedet (selvstændige og medarbejdende ægtefæller; lønmodtager højeste niveau, lønmodtager mellemniveau, lønmodtager grundniveau, andre lønmodtagere, arbejdsløs minimum et år, midlertidigt uden for arbejdsstyrken, tilbagetrækning og pensionister og andre udenfor arbejdsstyrken)*
- *familiernes uddannelsesniveau (grundskole, almen-gymnasial uddannelse, erhvervsgymnasial uddannelse, erhvervsfaglig uddannelse, korte videregående uddannelser, mellemlange videregående uddannelser, bachelorer og lange videregående uddannelser inklusiv forskere)*
- *familiernes samlede indkomst (under 200.000 kr., 200.000 - 299.999 kr., 300.000 - 399.999 kr., 400.000 - 499.999 kr., 500.000 - 599.999 kr. og 600.000 kr. og derover)*
- *familiernes indkomstersttende ydelser (ingen indkomstersttende ydelser, op til og med 30 % af indkomsten er indkomstersttende ydelser og over 30 % af indkomsten er indkomstersttende ydelser).*

Ud fra disse oplysninger kan kommunen få udarbejdet tre forskellige tabeller:

1. en tabel, hvor børnene er fordelt på de enkelte institutioner ud fra de seks overordnede kategorier: børnenes herkomst, familietyper, familiernes tilknytning til arbejdsmarkedet, familiernes uddannelsesniveau, familiernes samlede indkomst og familiernes indkomsterstøttende ydelser.
2. en tabel, hvor fordelingen af børn i de enkelte institutioner er opgjort i forhold til såkaldte belastningskriterier under de seks kategorier (familietype: børn af enlige forældre, herkomst: indvandrere og efterkommere, uddannelsesniveau: grundskole, arbejdsmarkedstilknytning: arbejdsløse og uden for arbejdsstyrken, indkomstniveau: lavest 10 % indtjening i kommunen og indkomsterstøttende ydelser: over 30 % indkomsterstøttende ydelser).
3. en tabel, som i tabel 1, med en udvidelse af, om barnet går i institution i eget distrikt, eller i et andet distrikt.

Eksempler på de tre tabeller er vedlagt som bilag til denne sag. I bilaget er også en nærmere definition på de kriterier, børnene bliver fordelt efter.

For at Danmarks Statistik kan udarbejde tabeller med oplysningerne, skal forvaltningen fremsende cpr-numre på alle de børn, der går i institutionerne. Når kommunen får opgørelsen fra Danmarks Statistik vil det være anonymiseret, dvs. uden cpr-numre, og det vil alene være muligt at se antallet af børn. Kommunen kan således ikke identificere de enkelte børn i institutionerne. Der skal være mindst 20 børn i institutionerne for at lave statistikken på institutionsniveau. Et udtræk vil være et øjebliksbillede, og prisen varierer alt efter, hvor mange tabeller man ønsker. I Frederiksberg Kommune får børnene ikke tilbudt pladser i specifikke distrikter, som det er tilfældet på skoleområdet, men en tabel 3 vil kunne illustrere nærheden i institutionstilbudet, hvorfor forvaltningen som udgangspunkt vurderer at alle tre tabeller vil være relevante for Frederiksberg. I nedenstående tabel er angivet priserne, som Danmarks Statistik kræver, for de udarbejdelsen af de konkrete tabelsæt, som vil dække alle kommunale og selvejende institutioner i Frederiksberg.

Tabelsæt	Pris
Tabelsæt 1	7.161
Tabelsæt 2	10.741
Tabelsæt 3	7.161
Tabelsæt 1 og 2	17.902
Tabelsæt 1 og 3	14.321
Tabelsæt 1, 2 og 3	21.482

Statistikker fra Danmarks Statistik er underlagt den højeste datasikkerhed. Datatræk bliver udarbejdet i et såkaldt sikret miljø og Frederiksberg vil udelukkende modtage ikke-personhenførbare slutdata. Man skal som kommune, der modtager og behandler statistikken overholde principperne om fortrolighed, hvilket betyder, at der ikke ud fra statistikkerne må kunne udledes ny information om enkeltindivider eller husholdninger. Det er baggrunden for kravet om, at der skal være minimum 20 børn i en gruppe for at kunne gennemføre statistikken.

Det er Danmarks Statistiks vurdering, at når "udgangsgruppen" er så stor, vil man på dagtilbudsområdet kunne offentliggøre slutoplysninger også i tilfælde, hvor der kun er en eller to individer i "slutgruppen", uden at komme i konflikt med fortrolighedsprincippet. I Frederiksberg Kommune er der ikke daginstitutioner med 20 børn eller derunder, men kravet om at "udgangsgruppen" skal være på minimum 20 børn betyder, at det ikke er muligt at lave statistikker på for eksempel de enkelte dagplejere, der hver har tre børn. Dagplejerne vil således ikke være omfattet af et eventuelt datatræk.

Den skitserede statistik kan anvendes til at få indsigt i fordelingen af børn mellem institutioner på baggrund af herkomst og socioøkonomi, som Børneudvalget har ønsket.

Økonomi

Ingen - den samlede omkostning afholdes inden for Børneudvalgets samlede driftsbudgetramme, af centrale fælleskonti.

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Børneudvalget

Bilag

Tabeleksempler-og-dokumentation

Punkt 55: Den private daginstitution Hjemmebanen ønsker at ændre normering

28.03.04-G01-2-18

Resume

Den private daginstitution Hjemmebanen har henvendt sig til forvaltningen, da institutionen ønsker at ændre godkendelse en børnesammensætning på 22 vuggestue- og 26 børnehavebørn. Hjemmebanen blev godkendt i Kommunalbestyrelsen den 13. juni 2016 med en børnesammensætning på 18 vuggestue- og 38 børnehavebørn og med virkning pr. 1. august 2016. Børneudvalget skal med denne sag tage stilling til Hjemmebanens ansøgning om ændring af normeringen.

Beslutning

Børneudvalget indstiller,

1. at den private daginstitution Hjemmebanene ændrer normering til 22 vuggestuebørn og 26 børnehavebørn med virkning pr. 8. maj 2018 under forudsætning af, at Frederiksberg Kommune inden denne dato har kunnet godkende den nye driftsgaranti, ansøgeren skal stille med den ændrede normering.

Indstilling

Børne- og Ungeområdet indstiller, at den private daginstitution Hjemmebanene ændrer normering til 22 vuggestuebørn og 26 børnehavebørn med virkning pr. 8. maj 2018 under forudsætning af, at Frederiksberg Kommune inden denne dato har kunnet godkende den nye driftsgaranti, ansøgeren skal stille med den ændrede normering.

Sagsfremstilling

Den private daginstitution Hjemmebanen har henvendt sig til forvaltningen, da institutionen ønsker at ændre normering til 22 vuggestue- og 26 børnehavebørn. Hjemmebanen blev godkendt i Kommunalbestyrelsen den 13. juni 2016 med en normering på 18 vuggestue- og 38 børnehavebørn og med virkning pr. 1. august 2016.

Ifølge Dagtilbudslovens paragraf 19, stk. 4, kan private leverandører drive daginstitutioner som private daginstitutioner. Det er Kommunalbestyrelsen, der skal godkende privatinstitutioner på baggrund af de godkendelseskriterier for oprettelse af privatinstitutioner, der gælder i Frederiksberg Kommune. De gældende godkendelseskriterier, som er vedlagt denne sag, blev den 11. juni 2012 vedtaget af Kommunalbestyrelsen, med en korrigeret af kriteriet for åbningstid og antal lukkedage besluttet den 14. marts 2016. Ifølge dagtilbudslovens paragraf 20 skal Kommunalbestyrelsen godkende private institutioner, såfremt de lever op til kommunens godkendelseskriterier.

Det er forvaltningens vurdering, at den ønskede ændring i børnesammensætning vil kunne gennemføres i den bygning, som Hjemmebanen driver institution i.

Borgere, der ansøger om at oprette private institutioner, skal selv sørge for at opfylde kommunens godkendelseskriterier. Blandt andet skal ansøgeren stille en garanti svarende til tre måneders drift af en gennemsnitlig institution af samme størrelse som den private institution. Beløbet skal stilles som garanti for, at Frederiksberg Kommune kan leve op til forsyningsforpligtigheden i tilfælde af institutionens ophør. Institutionen skal derfor sende en ny driftsgaranti, der modsvarer det beløb, den skal stille som garanti for den normering på 22 vuggestuebørn og 26 børnehavebørn, institutionen ønsker. Bestyrelsen for institutionen har tilkendegivet overfor forvaltningen, at Frederiksberg Kommune vil modtage, og få mulighed for at kunne godkende en fornyet driftsgaranti, inden den 8. maj 2018.

Økonomi

Det årlige tilskud til privatinstitutioner i Frederiksberg Kommune er i 2018 på 113.887 kr. eksklusiv moms pr. vuggestuebarn, og på 61.736 kr. eksklusiv moms pr. børnehavebarn. Tilskuddet er sammensat af tilskud til drift, bygninger og administration. Jf. dagtilbudsloven, bliver tilskuddet beregnet på baggrund af de gennemsnitlige bruttodriftsudgifter for de kommunale og selvejende institutioner, fratrukket udgifter vedrørende støttepædagoger og forældrebetaling.

Kommunens forventede nettoudgift til Hjemmebanen i 2018 er på 2,725 mio.kr, baseret på en forventning om, at 12 vuggestuepladser og 22 børnehavepladser er besat med børn med bopæl i Frederiksberg Kommune, hvor resten af pladserne er børn fra andre kommuner, og således ikke er en udgift for Frederiksberg Kommune. Antallet er baseret på faktisk indmeldte børn i 2016 og 2017.

Ud fra forventningen om, at et antal af pladserne fortsat vil blive besat med børn fra andre kommuner, vil ændringen i normeringen betyde, at Frederiksberg Kommune ikke skal afholde udgiften til alle pladserne i institutionen. I forhold til det faktiske antal indmeldte børn i 2016 og 2017 vil ændringen i antallet af pladser betyde 3 flere vuggestuebørn og 7 færre børnehalebørn med bopæl i Frederiksberg Kommune. Dette giver en estimeret, forventet, mindreudgift på 111.000 kr. pr. år for Frederiksberg Kommune. Delårs effekten i 2018 er en mindreudgift på 74.000 kr.

Mindreudgiften tilfalder puljen til demografi, og budgettilpasningen sker i forbindelse med 3. forventet regnskab for 2018 og 1. forventet regnskab for 2019 samt 1. finansielle orientering for 2020 og frem.

Borgmesterpåtegning

Intet at bemærke.

Behandling

Børneudvalget, Magistraten og Kommunalbestyrelsen

Punkt 56: Opsamling fra Børneudvalgets dialogmøde den 26. april 2018

27.15.00-A26-1-17

Resume

Torsdag den 26. april 2018 afholdte Børneudvalget det første af to årlige dialogmøder med forældrebestyrelserne. Der gives i sagen en kort opsamling på dialogmødet.

Beslutning

Børneudvalget tog orienteringen til efterretning.

Indstilling

Børne- og Ungeområdet indstiller, at orienteringen tages til efterretning

Sagsfremstilling

Børneudvalget har tradition for at afvikle to årlige dialogmøder med forældrebestyrelserne (forældrerepræsentanter, ledelsesrepræsentanter og repræsentanter for paraplyorganisationerne).

Det første af disse dialogmøder blev afviklet torsdag den 26. april 2018 og nedenfor gennemgås punkterne fra dagsordenen, incl. en kort opsamling på drøftelserne fra mødet:

Udviklingsplanens fokus på demografi og kapacitet

Forvaltningen redegjorde for de nyeste prognoser for befolkningsudviklingen på Frederiksberg, der for første gang i mange år betyder en tilbagegang i befolkningstallet.

Drøftelserne koncentrerede sig om behovet for at afvikle kapacitet, og der blev eksempelvis stillet spørgsmål til, hvorvidt det er muligt at tilbyde Københavns Kommune noget af den overskydende kapacitet. Det vil være en mulighed, dog uden adgang til at få dækket ejendomsudgifter, idet der ikke er refusion for ejendomsudgifter af køberkommunen ved køb og salg over kommunegrænser. Flere institutioner spurgte til processen for valg af institutioner der eventuelt skal afvikles.

Forvaltningen oplyste, at Frederiksberg Kommune har været i stand til at udbygge og forny kapaciteten med kort varsel. Børneudvalget har efterspurgt en sag i forvaltningen med redegørelse for hvilke kriterier der kan indgå for valg af institutioner ved eventuelt forslag om reduktion af kapacitet.

Udviklingsplanens fokus på kvalitetsudvikling

Udvalgsformanden og forvaltningen præsenterede de kommende ændringer i dagtilbudsloven der skal øge kvaliteten af dagtilbud i Danmark. Læreplan og læring herunder nye nationale læringsmål for dagtilbud står stærkt i loven. Børn skal stimuleres hele dagen og der skal etableres en evalueringskultur.

Drøftelserne fokuserede på institutionsstørrelser, normering og digitalisering. Det blev fremhævet at normeringen skal understøtte, at der ikke kun er pædagogisk kvalitet i tidsrummet 10-14 og at de enkelte institutioner skal have frihedsgrader inden for rammerne af udviklingsplanen.

Rengøring og facility management

Forvaltningen præsenterede den status for rengøringens kvalitet som var forelagt Børneudvalget. Udvalgsformanden supplerede, at udvalget følger rengøringens kvalitet i månedlige opgørelser.

Drøftelserne fokuserede på hovedrengøring og rammerne for forældrenes involvering i rengøring og vedligeholdelsesopgaver som f.eks. maling eller istandsættelse af legeplads. Forældrerepræsentanterne fra Børneuniverset oplyste at de netop havde haft arbejdsdag hvor de havde gjort hovedrent.

Normering og gennemsnitsløn

Forvaltningen præsenterede gennemsnitslønnen for henholdsvis pædagoger og medhjælpere fordelt på de kommunale institutioner.

De efterfølgende drøftelser fokuserede på normeringer, forholdet mellem pædagoger, pædagogiske assistenter og medhjælpere og deres indbyrdes lønrelation, personaleomsætning og normeringen sammenholdt med andre kommuner,

som forventes offentliggjort af Danmarks Statistik medio 2018.

Innovationspuljen

Udvalgsformanden efterlyste synspunkter til innovationspuljen herunder om den repræsenterede unødvendigt bureaukrati.

Under drøftelsen kom der ønsker fra bestyrelser om, at midlerne kan fastholdes på børneområdet hvis puljen afvikles. Nogle gav udtryk for positive erfaringer at søge puljen og oplevede, at det var afklarende for de ambitioner man havde med et projekt, at der skal udformes en ansøgning. Flere fremhævede gode erfaringer med projekter der var finansieret af puljen.

Økonomi

Ingen

Borgmesterpåtegning

Ingen

Behandling

Børneudvalget

Bilag

2018-04-26 Præsentation til Laura Lindahl

Punkt 57: Pædagogisk måltid i dagtilbud

28.09.00-G01-2-18

Resume

Nærværende sag omhandler en orientering om indholdet og formålet med det pædagogiske frokostmåltid i kommunens dagtilbud, som er en del af de pædagogiske aktiviteter i dagtilbud. Udvalget skal med denne sag tage orienteringen til efterretning.

Beslutning

Børneudvalget tog orienteringen til efterretning.

Indstilling

Børne- og Ungeområdet indstiller, at udvalget tager orienteringen om indholdet og formålet med det pædagogiske måltid i dagtilbud til efterretning

Sagsfremstilling

Hver dag arbejder personalet i Frederiksberg Kommunes daginstitutioner med dagtilbudslovens bestemmelse om at fremme børnenes trivsel, udvikling og læring, at arbejde med de pædagogiske læreplaner og at arbejde med Frederiksberg Kommunes mål om skoleparathed og livsduelighed. En af de mange pædagogiske aktiviteter i dagtilbuddene er det pædagogiske frokostmåltid.

Overordnet set er formålet med frokostmåltidet – ud over at skabe fysisk sunde børn – at styrke børnenes kompetencer og madglæde, og at skabe et socialt samlingssted, hvor personalet er rollemodeller for børnene. Det betyder, at personalet som rollemodeller i det pædagogiske frokostmåltid smager på maden sammen med børnene, taler positivt om maden og sørger for at skabe en god stemning og at inddrage børnene i måltidet. Desuden fungerer frokostmåltidet som en del af børnenes dannelsesproces, hvor de kan udvikle deres nysgerrighed og lære at tage ansvar for sig selv og andre. Formålet er at ruste børnene til at træffe velovervejede valg, når det handler om mad. Som ved andre pædagogiske aktiviteter er personalets fokus på børnene. Det er således hensigten, at personalets individuelle indtagelse af frokost sker i en pause, og på et sted, hvor børnene ikke er til stede.

Det skal være dejligt for børnene at spise samme. Derfor indeholder det pædagogiske frokostmåltid sociale og fysiske rammer, der skal give børnene lyst til at spise. Børnene skal lære at blive selvhjulpne og skal tages med på råd, så de mærker, at de har reel indflydelse på måltidet. Det kræver en særlig opmærksomhed og kompetence fra personale, da børnene både skal anerkendes for deres selvhjulpnehed og samtidig have hjælp og omsorg fra personalet – at have fokus på det enkelte barns medbestemmelse og samtidig underbygge det fællesskab, børnene er en del af. Måltidet er desuden et velegnet læringsrum for at kunne samarbejde, sende rundt, samtale, vente på tur med mere.

Frokostmåltidet er desuden en pædagogisk aktivitet, hvor de - eller dele - af de pædagogiske læreplaner kan blive implementeret. Børnene kan for eksempel få medindflydelse på de retter, der bliver serveret, på borddækningen, lære om bordskik, lære at tage hensyn til andre og lære egne grænser, lære navne på retter og råvarer og arbejde med ordene og mærke og smage forskellen på de forskellige madvarer, lære at blive selvhjulpne, og lære om forskellige landes ritualer, traditioner og retter.

I forhold til indholdet i maden stiller Frederiksberg Kommune krav om, at dagtilbuddene efterlever Fødevarestyrelsens retningslinjer om ernæringsrigtig mad til børn, og følger den politiske målsætning om, at 75 % af børnenes mad skal være økologisk. Maden skal derudover indeholde alle grundsmage, så børnene får brugt alle smagssanserne. Når maden giver smagsoplevelser, bidrager den til at styrke børns lyst til mad. Sammenhængen mellem det at spise sundt og nydelse forudsætter, at man åbner sanserne og giver sig god til at spise. Derfor er det pædagogiske frokostmåltid også en del af dagtilbuddenes hverdag.

Daginstitutionerne i Frederiksberg Kommune har hver især en mad- og måltidspolitik, hvor det fremgår, hvilke pædagogiske tanker, institutionen gør sig om det pædagogiske frokostmåltid, hvordan daginstitutionen kan udvikle og styrke børnenes maddannelse, børnenes mulighed og selvbestemmelse i måltidet, og personalets rolle og opgave omkring måltidet. Mad- og måltidspolitikken er et pædagogisk værktøj for personalet, som bliver drøftet og udarbejdet i samarbejde med institutionens forældrebestyrelse.

Økonomi

Ingen

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Børneudvalget

Punkt 58: Udviklingsplan for børn, unge og familier med særlige behov 2019

00.30.04-A26-1-17

Resume

Børneudvalget fik på møde den 9. april 2017 forelagt familieafdelingens udviklingsplan for børn, unge og familier med særlige behov 2019. Udviklingsplanen beskriver familieafdelingens opgaveløsning og de konkrete prioriteringer og indsatsområder med udgangspunkt i Frederiksberg Kommunes tværgående politikker og sektorens faglige prioriteringer. Udvalget anmodede på mødet den 9. april 2018 om, at der i planen blev indsat en præcisering af behovet for at inddrage barnets/den unges faglige skolemæssige udvikling. Der er herefter indsat en præcisering i afsnittet om udsatte og anbragte børns skolegang. Udviklingsplanen for børn, unge og familier med særlige behov sendes til høring i Børne- og Ungeområdets MED-udvalg.

Beslutning

Børneudvalget,

1. godkendte den tilrettede udviklingsplan for børn, unge og familier med særlige behov 2019,

Indstilling

Børne- og Ungeområdet indstiller, at:

1. Udviklingsplan for børn, unge og familier med særlige behov 2019 godkendes

Sagsfremstilling

Børneudvalget fik på møde den 9. april 2018 forelagt familieafdelingens udviklingsplan 2019. Udvalget anmodede på mødet om, at der i familieafdelingens udviklingsplan blev indsat en præcisering af behovet for at inddrage barnets/den unges faglige skolemæssige udvikling, når der iværksættes og følges op på indsatser overfor udsatte børn og unge. Udviklingsplanen forelægges herefter udvalget med denne præcisering, som er indsat i afsnittet om udsatte og anbragte børns skolegang.

Baggrund

Kommunalbestyrelsen tiltrådte den 12. maj 2014 (Sag 136) Frederiksberg Kommunes politiske styringsmodel, der indebærer, at der i fagudvalgene opstilles mål for de borger målgrupper, der ligger inden for fagudvalgets område (evt. i et tværgående samarbejde med andre fagudvalg, der har samme målgruppe). Det kan dreje sig om udviklingsplaner eller masterplaner. På Børne- og Ungeområdet erstattede udviklingsplanerne de sektorplaner der blev udarbejdet frem til 2014.

Udviklingsplanen er opbygget omkring to hovedspor, kapacitet og kvalitet.

Kapacitet

Der er samlet over perioden fra 2009 til 2018 indtrådt et fald i antal børnesager samtidig med, at der har været en mindre stigning i børnetallet. Antallet af underretninger har i perioden fra 2009 til 2018 med lidt udsving været i en gradvis stigning.

Kvalitet

Udviklingsplanen indeholder 13 tiltag med fokus på udvikling af tilbudsviften, sagsbehandlingen og en tidligere forebyggende og mere effektiv indsats på området for udsatte børn og unge. Flere af initiativerne vil tidsmæssigt række flere år frem. De indsatser der har særlig prioritet i det kommende år beskrives mere uddybende og konkret med tilhørende aktiviteter. Udviklingsplanen giver dermed et samlet billede af de forskelligartede udviklingstiltag, der er i gang. En stor del af kvalitetsudviklingen på familieområdet vil centrere sig om realisering af projektet mod en tidligere forebyggende og mere effektiv indsats, der gennemføres i samarbejde med Socialstyrelsen.

De 13 tiltag omfatter:

1. En tidligere forebyggende og mere effektiv indsats, herunder et rådgivningsforløb fra Socialstyrelsen
2. Færdiggørelse af budgetanalyse af Familieafdelingens lokale døgntilbud jvf. Børneudvalgets beslutning den 5. februar 2018 (Sag 24)

3. Udsatte, herunder anbragte børns skolegang herunder projektet "Netværkets styrke" støttet af Satspuljen i samarbejde med Fællesrådgivningen
4. Fælles ungeindsats herunder FGU, der omlægger og erstatter en række eksisterende tilbud
5. Forløbsprogrammer, støttet af Satspuljen, rettet imod henholdsvis "Børn med ADHD", "Børn med angst/depression" og "Børn med spiseforstyrrelser".
6. Forældreklasser i Sundhedsplejen
7. Beskrivelse af serviceniveauer for §§ 41 og 42 om merudgifter og tabt arbejdsfortjeneste
8. Udvikling af netværksplejeanbringelser
9. Digitalisering, herunder opgradering til DUBU 3.0 og resultatdokumentationsmodulet samt en forenklet ICS-model
10. Socialrådgivere i dagtilbud, herunder evaluering i samarbejde med Rambøll
11. Udvidelse af antal socialrådgivere på udvalgte skoler
12. VIA FAMILY - forskningsprojekt vedrørende indsats rettet mod børnefamilier, hvor en eller begge forældre har alvorlig psykisk sygdom
13. U-Turn - en tværfaglig lokal behandlingsmodel for unge i alderen 15-25 år, i samarbejde med blandt andet FKRC og Ungecentret

De enkelte tiltag er beskrevet uddybende i udviklingsplanen.

Økonomi

Ingen

Borgmesterpåtegning

Ingen

Behandling

Børneudvalget

Bilag

Udviklingsplan for børn, unge og familier med særlige behov 2019

Punkt 59: Forslag til beslutning fra kommunalbestyrelsesmedlem Pernille Frahm og rådmand Balder Mørk Andersen om projekt for udsatte familier

00.01.00-480-16

Resume

Sagen vedrører forslag fra kommunalbestyrelsesmedlem Pernille Frahm og rådmand Balder Mørk Andersen om projekt for udsatte familier inspireret af projektet "Vi Vil Mere" i Silkeborg kommune. Den 14. august 2017 besluttede Socialudvalget, Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalget og Børneudvalget, at sagen skulle udsættes til, der foreligger en endelig evaluering af inspirationsprojekterne ultimo 2017. Evaluering er blevet offentliggjort marts 2018. Sagen forelægges hermed til beslutning.

Beslutning

Et flertal i Børneudvalget (Laura Lindahl, Simon Aggesen, Nikolaj Bøgh, Alexandra Desso, Pernille Høxbro, og Ruben Kidde) indstiller

1. at beslutningsforslaget forkastes.

Et mindretal i Børneudvalget (Sine Heltberg, Malte Mathies Løcke og Daniel Panduro) tog forbehold.

Indstilling

Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedsområdet samt Børne- og Ungeområdet indstiller, at beslutningsforslaget forkastes.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen oversendte på møde den 29. august 2016 følgende beslutningsforslag fra kommunalbestyrelsesmedlem Pernille Frahm og rådmand Balder Mørk Andersen til Socialudvalget:

"SF foreslår, at kommunen starter et projekt for udsatte familier, inspireret af projektet "Vi Vil Mere" i Silkeborg kommune. Projektet har betydet, at næsten halvdelen af de 50 deltagende familier, som mest bestod af enlige forsørgere med børn, kom i enten ordinært job, uddannelse eller job med løntilskud, trods de fleste havde været på kontanthjælp siden de var 18 år.

Hovedpointen i projektet er, at man har en indgang til kommunen for de pågældende familier, så fagfolk samarbejder på tværs af afdelinger og en såkaldt case-manager koordinerer indsatsen og er familiens kontaktperson."

Sagen er siden blevet udsat to gange, senest 14. august 2017, til der forelå en endelig evaluering af det samlede inspirationsprojekt, som det i beslutningsforslaget nævnte projekt i Silkeborg Kommune har været en del af. For en gennemgang af sagens historik, se afsnittet "Historik" nedenfor.

Forvaltningens bemærkninger

1. "Helhedsindsats for udsatte familier – et inspirationsprojekt"

Projekt "Vi vil mere" i Silkeborg Kommune, der henvises til i beslutningsforslaget, har været en del af et samlet inspirationsprojekt med helhedsindsatser for udsatte familier i ti projektkommuner. Inspirationsprojektet har i alt haft deltagelse af 348 familier bestående af 494 voksne og 758 børn. Silkeborg Kommunes del af projektet har haft deltagelse af 61 familier bestående af 69 voksne og 123 børn.

Projektets målgruppe har været udsatte familier, hvor én eller begge forældre modtager offentlig forsørgelse, og hvor familien har komplekse og sammensatte problemer af social, helbredsmæssig og/eller beskæftigelsesmæssig karakter, der involverer flere forvaltninger og indsatsområder i kommunen.

Formålet har været gennem et helhedssyn på udsatte familier at sætte ind overfor problemer i familier som helhed, så familierne kan få hverdagen, økonomien og familielivet til at hænge sammen. Projektet har samtidig skullet sikre en bedre trivsel for det enkelte familiemedlem og understøtte, at forældrene gradvist får større tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet.

Beskæftigelsesministeriet med inddragelse af Socialministeriet har igangsat og støttet inspirationsprojektet med i alt 91,3 mio. kr., heraf ca. 9 mio. kr. til projektet i Silkeborg Kommune.

Projekterne har forløbet fra september 2014 til december 2016. Beskæftigelsesministeriet har i marts 2018 offentliggjort en evaluering af det samlede projekt på tværs af de ti projektkommuner (vedlagt som bilag 1).

Nedenfor gives først et resumé af evalueringen efterfulgt af forvaltningens vurdering af perspektiverne for Frederiksberg Kommune.

2. Sammenfatning af "Helhedsindsats for udsatte familier – evaluering"

Evalueringsrapporten indeholder dels en tal-baseret beskrivelse af borgerne i målgruppen (deskriptiv kvantitativ analyse), dels en case-analyse der leder frem til fire hypoteser om, hvad der virker bedst i indsatsen for udsatte familier (kvalitativ analyse).

Den deskriptive kvantitative analyse beskriver ændringen i de deltagende borgeres karakteristika i løbet af projektet, herunder:

- Ca. 25 pct. af de voksne havde ikke beskæftigelse ved projektets start, men har i projektperioden haft en eller flere ugers beskæftigelse i form af ustøttet beskæftigelse, løntilskudsjob eller fleksjob. Det svarer til 123 voksne fra 108 familier. Hvis kriteriet lægges ved minimum 10 ugers beskæftigelse er andelen nede på ca. 15 pct. (72 voksne). For mange af de voksne er der tale om kortvarig beskæftigelse, og en tredjedel af de 123 (40 voksne) har haft beskæftigelse i mindre end fem uger.
- Andelen af tid, hvori de voksne i projektet har fået virksomhedsrettede indsatser, er steget fra ca. 12 pct. i gennemsnit i året før projektperioden til ca. 20 pct. i projektperioden.
- Gennemsnitligt har de voksne oplevet en forbedring af deres samlede funktionsniveau og trivsel. Forbedringen er størst hos voksne, der har deltaget i det fulde projektførløb. De voksne, der opnår beskæftigelse i projektperioden, har haft den største gennemsnitlige forbedring af både deres samlede funktionsniveau og deres trivsel.
- Hos børnene er det ligeledes de børn, der har deltaget i det fulde projektførløb, som har den største gennemsnitlige forbedring af både deres samlede funktionsniveau og deres trivsel.

Det nævnes i beslutningsforslaget, at næsten halvdelen af de 50 deltagende familier i Silkeborg Kommune (på daværende tidspunkt) var kommet i enten ordinært job, uddannelse eller job med løntilskud. Disse tal kan imidlertid ikke genskabes ud fra evalueringsrapporten. Derimod kan det konstateres, at kun syv ud af de 61 deltagende familier i Silkeborg Kommune har haft et succesfuldt resultat i forhold til beskæftigelse. Rapporten definition heraf er, at mindst én voksen i familien har opnået beskæftigelse af minimum 10 ugers varighed, og den voksne var med i projektet ved projektafslutningen ultimo 2016.

Blandt projektdeltagerne er der således tale om en forholdsvis begrænset positiv udvikling i forhold til de voksnes beskæftigelse. Hertil kommer, at det er usikkert, om den udvikling, der er sket, skyldes indsatsen i projektet, eller om den var sket uden projektet. Denne usikkerhed hænger sammen med, at projektet ikke er blevet gennemført som et kontrolleret forsøg, og at der derfor ikke kan sammenlignes med en kontrolgruppe.

Den kvalitative analyse ser udelukkende på de familier, hvor der har været den største positive udvikling i forhold til beskæftigelse. Der kigges på de 38 familier, hvor mindst én voksen har opnået beskæftigelse af minimum 10 ugers varighed, og hvor den voksne var med i projektet ved projektafslutningen ultimo 2016.

Ud fra karakteristika ved disse 38 familiers sager kommer evalueringen med fire hypoteser om, hvordan der med en helhedsorienteret tilgang til udsatte familier med sager i flere forvaltninger kan skabes den nødvendige stabilitet, som vurderes at være en forudsætning for progression i forhold til beskæftigelse for de voksne. Hypoteserne er:

1. **Én kontaktperson og kontinuitet i sagen** skaber grundlag for en oplevelse af koordination, øget tillid til kommunen og frigørelse af borgers ressourcer til at fokusere på beskæftigelse.

- 2. Mening og motivation for borgeren.** Fokus på den enkelte voksnes motivationsfaktorer skaber grundlag for mening og retning i det beskæftigelsesrettede arbejde, hvilket leder til øget motivation for beskæftigelse.
- 3. Fælles mål og krav med afsæt i én plan.** Fælles mål og krav for henholdsvis familie og beskæftigelse ud fra en samlet plan med udgangspunkt i den voksnes egne ønsker skaber retning for helhedsindsatsen og accept og forståelse af mål og krav hos familien.
- 4. Håndtering af borgerens oplevede barrierer** skaber grundlag for samarbejde om beskæftigelsesindsats.

3. Helhedsorienterede indsætter i Frederiksberg Kommune

Det er forvaltningens vurdering, at det ikke kan anbefales at starte et tilsvarende projekt på baggrund af det gennemførte projekt "Helhedsindsats for udsatte familier". Vurderingen er baseret på, at de deltagende familier i projektperioden har haft en forholdsvis begrænset positiv udvikling, herunder i forhold til de voksnes beskæftigelse, og at evalueringen af projektet ikke kan påvise eller sandsynliggøre en sammenhæng mellem de deltagende familiers udvikling og den ekstra indsats, som de 90 mio. kr. er gået til.

Samtidig arbejder Frederiksberg Kommune i forvejen målrettet med at udvikle indsatsen for udsatte familier i den faglige retning, som ligger bag evalueringens fire hypoteser. Det er således forvaltningens vurdering, at evalueringens fire hypoteser er fagligt velfunderet, herunder at en helhedsorienteret indsats for udsatte familier fordrer en bred, sammenhængende indsats på tværs af flere forvaltningsområder og afdelinger med udgangspunkt i borgernes konkrete behov.

Derfor har Frederiksberg Kommune også i flere år haft fokus på at udvikle samarbejde og sammenhænge på tværs af områder og afdelinger og skabe én indgang til kommunen for borgerne. Afsættet er, at det er kommunens opgave at koordinere og samarbejde på tværs for at kunne give borgeren en helhedsorienteret indsats, jf. § 1 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Et udsnit af nogle af de konkrete arbejds gange og udviklingsprojekter i kommunen, hvor den helhedsorienterede tilgang står centralt, er følgende :

- 1. Fortsat udvikling af den sammenhængende ungeindsats**, jf. Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalget den 5. marts 2018 punkt 18: "Fælles ramme og retning for bedre veje til unges uddannelse og beskæftigelse"
- 2. Forebyggende boligsocial indsats**, jf. Socialudvalget den 5. marts 2018 punkt 33: "Udmøntning af integrationspakken: Forebyggende boligsocial indsats mod rekruttering til bander og radikaliserings"
- 3. Koordinerende sagsbehandler i ressourceforløb**, jf. Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalget den 20. januar 2014 punkt 9: "Status på førtidspensions- og fleksjobreformen"
- 4. Koordinerende sagsbehandler via lov om en aktiv beskæftigelsesindsats**, jf. Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalget den 3. februar 2014 punkt 11: "Orientering om kontanthjælpsreformen og status på implementering"
- 5. Implementering af metoder fra Tilbage til arbejde-projekt**, jf. Arbejdsmarkedsudvalget den 6. februar 2012 punkt 4: "Ansøgning om TTA projektets forlængelse"
- 6. Tværgående ledernetværk om 'Fokus på familien'**. Et ledernetværk på tværs af Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedsområdet og Børne- og Ungeområdet, som udgør kernen i den koordinerede udvikling på tværs af områderne på dette felt.

Ad 1. Fortsat udvikling af den sammenhængende ungeindsats

Det er en bunden opgave, at den viden og de erfaringer, der findes på de forskellige områder, bringes i spil for at sammensætte en indsats, der bringer den unge i uddannelse og/eller beskæftigelse. For at sikre en sammenhængende indsats for målgruppen har Ungecentret derfor mange samarbejdsflader med funktioner og enheder i kommunen, også selvom ikke alle enheder har tilhørssted på selve Ungecenteret.

Fra starten i 2013 omfattede Ungecentret det daværende Ungdommens Uddannelsesvejledning og dele af Jobcentret. Efterfølgende er der tilknyttet direkte adgang til Ydelsescentret, og der er etableret både samarbejdsaftaler og konkret

fremmøde i Ungecentret fra Misbrugscentret (FKRC) og Sundhedscentret. Som det seneste er der fra den 1. marts 2018 udstationeret medarbejdere fra Socialafdelingen i Ungecentret. Endvidere har Ungecentret et tæt samarbejde med uddannelsesinstitutionerne, den boligsociale indsats (se nedenfor) og virksomheder.

Disse løbende organisatoriske og ledelsesmæssige tilpasninger er med til at sikre et stærkt fælles udgangspunkt i den unges perspektiv og behovet for én indgang/plan, men også for over tid at sikre, at så mange af de unges udfordringer løses i et 'normalspor'.

Der er endvidere etableret en arbejdsgruppe på tværs af Børne- og Ungeområdet og Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedsområdet, der i den kommende tid skal gennemføre en nærmere ungeafdækning, der skal danne grundlag for implementering på Frederiksberg af en yderligere sammenhængende ungeindsats med fokus på den unges behov, agil tilpasning af indsatser styret af fælles plan, én indgang, én fælles plan og én fast kontaktperson, hvor dette giver mening.

Ad 2. Forebyggende boligsocial indsats

I budgetforliget 2018 blev der afsat 2,5 millioner kr. årligt i 2018 og 2019 til en integrationspakke med henblik på en forebyggende boligsocial indsats blandt børn og unge og med fokus på at forebygge bandetilknytning, radikaliserings-tendenser og anden ekstremisme. Den forebyggende boligsociale indsats vil blive tilrettelagt som et program med flere spor og faser i implementeringen, der omfatter både sociale indsatser, arbejdsmarkedsindsatser samt også SSP, klubberne m.v. Kobling af kommunens boligsociale indsats til Ungecenteret udgør kernen i programmet.

Ad 3. Koordinerende sagsbehandler i ressourceforløb

Frederiksberg har gode erfaringer med at arbejde tværgående med en koordinerende sagsbehandler i forbindelse med de ressourceforløb, som behandles i rehabiliteringsteamet. Førtidspensions- og fleksjobreformen fra 2013 indebar, at der blev etableret tværfaglige rehabiliteringsteams med deltagelse af ressourcepersoner fra forskellige, kommunale sektorer (og den regionale del af sundhedsvæsenet), som indgår et samarbejde om en koordineret indsats for de berørte borgere.

Konkret arbejdes der ud fra en metode, der hedder relationel koordinering. Et væsentligt element ved metoden er, at sagsbehandlerne har en forståelse for, hvad der foregår i andre afdelinger. Det sker eksempelvis ved at sagsbehandleren holder møder med borgeren "ude" og sammen med andre fagprofessionelle, som borgeren er i kontakt med – det kan fx være borgerens praktiserende læge. Metoden indebærer, at der investeres tid i videndeling mellem kollegaer på tværs af forvaltningsområder.

Ad 4. Koordinerende sagsbehandler via lov om en aktiv beskæftigelsesindsats

Det er bestemt ved lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, at alle aktivitetsparate kontant- eller uddannelseshjælpsmodtagere har ret til en koordinerende sagsbehandler og en helhedsorienteret indsats. I dag er det allerede en del af den daglige drift, at især de borgere med mest komplekse problemer har en koordinerende sagsbehandler og et fokus på at samarbejde på tværs af forvaltningsområder.

Ad 5. Implementering af metoder fra forhenværende Tilbage til arbejde projektet (TTA-projekt)

Frederiksberg Kommune deltog i 2010-2012 i det landsdækkende TTA-projekt. Projektets omdrejningspunkt var at afprøve nye metoder til at iværksætte en tidlig, tværfaglig og koordineret indsats for borgere med langvarige sygedagpengesager. Det indebar en inddragelse af en række forskellige faglige kompetencer – heriblandt socialrådgivere, fysioterapeuter, ergoterapeuter, psykologer, psykiatere mv. Kommunernes indsats blev finansieret af Forebyggelsesfonden. I dag er metoderne fra projektet implementeret i den daglige drift i Center for sygedagpenge.

Ad 6. Tværgående ledernetværk om 'Fokus på familien'

Formålet med ledernetværket er at skabe viden om kommunens indsatser og styrke koordinering, samarbejde og udvikling på tværs af områderne. Ledernetværket går på tværs af Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedsområdet og Børne- og Ungeområdet og udgør kernen i den koordinerede udvikling på tværs af områderne på dette felt. Ledernetværket har foretaget en foreløbig analyse af forskellige familiesegmenter, som er karakteriseret ved at have en kompleks behovssammensætning. På den baggrund har netværket peget på en række handlemuligheder, blandt andet øget koordinering og samarbejde, således at der fremadrettet foretages en bedre afstemning af forskellige indsatser.

Økonomi

Sagen har ingen bevillingsmæssige konsekvenser.

Borgmesterpåtegning

Ingen.

Behandling

Socialudvalget, Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalget samt Børneudvalget den 7. maj 2018. Magistraten den 28. maj 2018 og Kommunalbestyrelsen den 11. juni 2018.

Historik

Socialudvalget, møde den 14. august 2017:

Socialudvalget udsatte beslutningsforslaget til der foreligger en endelig evaluering af inspirationsprojekterne ultimo 2017.

Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalget, møde den 14. august 2017:

Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalget udsatte beslutningsforslaget til der foreligger en endelig evaluering af inspirationsprojekterne ultimo 2017.

Børneudvalget besluttede på mødet den 14. august 2017:

Børneudvalget indstiller, at beslutningsforslaget udsættes til beslutning, til der foreligger en endelig evaluering af inspirationsprojekterne ultimo 2017.

Magistraten besluttede på mødet den 21. november 2016:

Magistraten udsatte sagen, til der foreligger en endelig evaluering af inspirationsprojekterne primo 2017

Socialudvalget besluttede på mødet den 7. november 2016:

Et flertal i Socialudvalget bestående af Pernille Høxbro, Fasael Rehman, Brian Holm, Karsten Skawbo-Jensen og Flemming Brank indstiller, at det fremsatte beslutningsforslag ikke tiltrædes, idet der fremlægges en nærmere vurdering, når der foreligger en endelig evaluering af inspirationsprojekterne primo 2017.

Gunvor Wibro og Thyge Enevoldsen tog forbehold.

Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalget besluttede på mødet den 7. november 2016:

Et flertal i Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalget bestående af Lars Berg Andersen, Karsten Lauritsen, Nikolaj Bøgh, Fasael Rehman, Reza Katebi og Johnny Gehlsen indstiller, at det fremsatte beslutningsforslag ikke tiltrædes, idet der fremlægges en nærmere vurdering, når der foreligger en endelig evaluering af inspirationsprojekterne primo 2017.

Pernille Frahm tog forbehold.

Børneudvalget besluttede på mødet den 7. november 2016:

Et flertal i Børneudvalget (Karsten Lauritsen, Nikolaj Bøgh, Pernille Høxbro, Karsten Skawbo-Jensen og Margit Ørsted) indstiller, at det fremsatte beslutningsforslag ikke tiltrædes, idet der fremlægges en nærmere vurdering, når der foreligger en endelig evaluering af inspirationsprojekterne primo 2017.

Et mindretal i Børneudvalget (Gunvor Wibroe og Daniel Panduro) tog forbehold.

Bilag

Bilag 1 - 'Helhedsindsats for udsatte familier - evaluering'

Punkt 60: Vejledningsmateriale til forældre til alvorligt syge børn

00.22.04-P35-3-18

Resume

Børneudvalget anmodede i udvalgets møde den 9. april 2018 om at få oplyst, hvordan forældre til alvorligt syge børn vejledes og mødes af kommunen. Herunder om de mødes af én indgang.

Forældre med alvorligt syge børn såvel som forældre til børn med fysiske eller psykiske handicap kommer i kontakt med familieafdelingen via hospitaler, PPR, Sundhedsplejen eller andre samarbejdspartnere eller ved at henvende sig af egen drift. Når Familieafdelingen modtager en henvendelse om støtte vurderes henvendelsen i afdelingens modtagelsesteam, som tager stilling til, hvilket fagligt team i Familieafdelingen, der bør behandle henvendelsen. Det sikres på denne måde, at familiens behov for hjælp varetages i det rette faglige team.

Alle henvendelser screenes i forhold til en vurdering af, om der kræves akut handlen på baggrund af henvendelsen. I så fald videregives sagen straks til en specialiseret rådgiver, som hastebehandler sagen.

Familieafdelingen har ikke selv udarbejdet vejledningsmateriale, men rådgiveren vejleder ved mødet med forældrene om relevante støttemuligheder og herunder også om informationsmateriale / hjemmesider, som kan være særligt relevante i forhold til deres barns diagnose. Den konkrete vejledning vil afhænge af barnets diagnose. Hvis rådgiveren bliver opmærksom på, at der er behov for støtte fra andre dele af kommunen, vil rådgiveren også vejlede herom.

Beslutning

Børneudvalget tog orienteringen til efterretning.

Sagen genoptages med konkrete eksempler.

Indstilling

At orienteringen tages til efterretning.

Sagsfremstilling

På Børneudvalgets møde den 9. april 2018 ønskede udvalget en orientering om, hvorvidt Frederiksberg Kommune har vejledningsmateriale til forældre til alvorligt syge børn.

Forældrenes kontakt til familieafdelingen

Der kan være stor forskel på, hvornår i et barns liv, at behovet for hjælp fra Familieafdelingen opstår og dermed også hvornår og hvordan familien henvender sig. Der kan fx være tale om:

- At barnet hidtil har været rask, men pludselig rammes af en alvorlig eller livstruende sygdom
- At det umiddelbart efter fødslen er tydeligt, at barnet har et medfødt og alvorligt handicap, og at hospitalet iværksætter nærmere undersøgelse.
- At der i løbet af barnets første måneder/år opstår en mistanke om, at barnet kan have en funktionsnedsættelse – fx et syndrom med baggrund i en kromosomfejl, som påvirker barnets intellekt og fysiske og psykiske udvikling.
- At forældre, dagtilbud, skole eller PPR i løbet af barnets opvækst bliver bekymrede over barnets udvikling og foranstalter en undersøgelse eller henviser til undersøgelse på somatiske eller børnepsykiatriske hospitalsafdelinger.
- At Familieafdelingen modtager en underretning.

Forældre som selv henvender sig er ofte vejledt af andre, herunder hospitalsafdelingernes sundhedsfagligt personale eller hospitalets socialrådgiver om muligheden for at søge hjælp i kommunen. Hvis der er tale om børn med sjældne handicap, har hospitalerne som regel også vejledt forældrene om, at der findes foreninger og forældregrupper til børn med forskellige sjældne handicap.

Henvendelserne fra forældrene til kommunen vedrører ofte ansøgninger om hjælp i forbindelse med pasning og pleje af det alvorligt syge og/eller handicappede barn, herunder kompensation for tabt arbejdsfortjeneste eller hjælp til at dække de merudgifter, der er forbundet med at have et handicappet barn.

Hvis det er børn med psykiatriske udfordringer sender Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center (BUC) med forældrenes samtykke deres undersøgelser til familieafdelingens underretningspostkasse. Proceduren indgår i kommunens samarbejdsaftale med BUC. Også her vedrører henvendelserne en anmodning om, at familien har brug for hjælp.

Sagens gang

Når familieafdelingen har modtaget en henvendelse eller en underretning, er det modtagelsesteamet, som i første omgang vurderer henvendelsen i forhold til om situationen er akut og kræver øjeblikkelig handling.

De akutte situationer er sjældne og omhandler primært alvorligt kræftramte børn, hvor forældrene øjeblikkeligt har brug for:

- Økonomisk hjælp – fx i forbindelse med, at Regionen tilbyder barnet behandling i udlandet.
- Kompensation for tabt arbejdsfortjeneste og dækning af eventuelle merudgifter ved forsørgelsen.

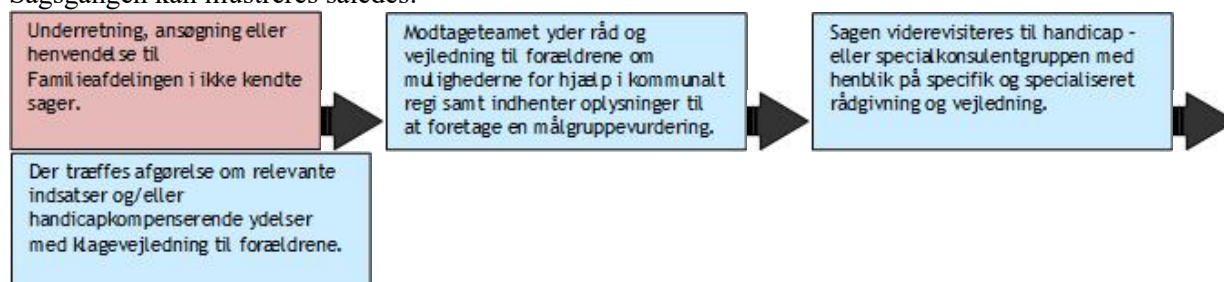
Disse situationer er som nævnt sjældne, men sagen gives straks videre til en handicapkonsulent, som påbegynder sagsbehandlingen straks.

I de sager, hvor der ikke forudsættes akut handling vil modtagelsesteamets specialiserede rådgivere invitere forældrene til samtale med henblik på at få uddybet barnets eller den unges situation. Forældrene vil under samtalen få råd og vejledning om mulighederne for hjælp i kommunalt regi. Hvis det viser sig at forældrene også vil have brug for at få kontakt med andre dele af kommunen for at få støtte, vil de blive vejledt om, hvordan kontakten etableres. Hvis det vurderes, at forældrene har vanskeligt ved selv at skabe kontakten, vil rådgiveren være behjælpelig. Vejledningens omfang vil altid afhænge af en konkret vurdering af forældrenes situation og ressourcer. Rådgiveren vil derudover, med samtykke fra forældrene, indhente yderligere oplysninger for at sikre, at sagen er tilstrækkeligt oplyst til, at sagens videre behandling kan iværksættes.

Når rådgiveren har modtaget de nødvendige oplysninger til at kunne vurdere sagen og vurderer, at barnet er i målgruppen for støtte, vil sagen blive overdraget til fortsat sagsbehandling i familieafdelingens handicapkonsulentgruppe eller specialkonsulentgruppe.

Sagsgangen sikrer, at familiens fremtidige sagsbehandling finder sted i det team, som kan give en specifik og specialiseret rådgivning og vejledning til forældrene i forhold til barnet eller den unges lidelse, og dermed leve op til kommunens ansvar for at tilbyde såvel den almindelige som den mere specialiserede rådgivning. Derudover betyder forældrenes kontakt til et specialiseret team, at socialrådgiveren har en viden om området, herunder viden om andre muligheder for hjælp end den, som kan tilbydes af familieafdelingen.

Sagsgangen kan illustreres således:

Forældre til nydiagnosticerede børn med autisme tilbydes et undervisningsforløb over 3 gange sammen med andre ligestillede forældre. Her er der fokus på en række af de udfordringer, der kan være med at forstå barnet, ligesom den betydning det har for familielivet og ikke mindst søskende, at skulle forstå barnet i en ny kontekst. Derudover kan der visiteres til forløb med hjemmevejledning, som typisk indeholder 10 gange og strækker sig over 3-6 måneder.

Det bemærkes afslutningsvist, at familieafdelingen i år har iværksat et arbejde med udarbejdelse af et "servicekatalog", der beskriver hvilken hjælp, der er mulighed for at søge i form af tabt arbejdsfortjeneste og dækning af merudgifter ved forsørgelsen, hvis man har et alvorligt sygt barn eller et barn med fysiske eller psykiske funktionsnedsættelser. Dette materiale forventes forlagt udvalget i efteråret 2018 og vil efterfølgende være at finde på kommunens hjemmeside.

På Frederiksberg Kommunes hjemmeside kan man aktuelt finde oplysninger om mulighederne for forskellige former for hjælp, hvis man har et barn med handicap. Der henvises til linket "omsorg og støtte", hvorunder der findes beskrivelse af støttemuligheder for børn, unge og familier.

Derudover findes en række hjemmesider fra offentlige myndigheder, hvor man har samlet oplysninger om muligheder for hjælp. Endelig har en række brugerorganisationer hjemmesider, hvor forældre til børn med specifikke lidelser eller fysiske og psykiske handicap kan finde oplysninger.

Til eksempel kan nævnes:

- Sundhed.dk om hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste og merudgifter.
- Socialstyrelsens guide om hjælp og støtte til forældre til et barn med fysisk eller psykisk handicap.
- Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet, som yder gratis specialiseret rådgivning om handicapkompenserende ydelser i sager mellem en borger og en kommune. (www.dukh.dk)
- Derudover kan nævnes en række brugerorganisationer, som fx [Kræftens bekæmpelse](#), [Autismeforeningen](#), [LEV](#), [Diabetesforeningen](#) og [Sjældne diagnoser](#).

Økonomi

Ingen

Borgmesterpåtegning

Ingen

Behandling

Børneudvalget

Punkt 61: Kvartalsstatistik vedrørende anbragte børn og unge

27.00.00-P01-1-18

Resume

Kvartalsstatistikken viser, at Frederiksberg Kommune pr. 1. april 2018 har 147 børn og unge anbragt uden for hjemmet.

Beslutning

Børneudvalget tog orienteringen til efterretning.

Indstilling

Børne - og Ungeområdet indstiller, at kvartalsstatistikken tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Kvartalsstatistikken viser, at Frederiksberg Kommune pr. 1. april 2018 har 147 børn anbragt uden for hjemmet. 36 er anbragt på lokale døgninstitutioner, mens 68 er anbragt hos pleje- eller netværksplejefamilier. De øvrige anbragte børn og unge i døgntilbud er primært anbragt på eksterne socialpædagogiske opholdssteder og døgninstitutioner. På nuværende tidspunkt er 1 ung anbragt på sikret døgninstitution.

Til sammenligning var der 1. januar 2018 anbragt 150 børn og unge udenfor hjemmet. Andelen er anbragte uledsagede flygtninge er siden 1. januar 2018 faldet fra 32 til nu 26.

Statistikken omfatter udover anbringelser en oversigt over antal indskrevne i Frederiksberg Kommunes lokale forebyggende tilbud.

Økonomi

ingen

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Børneudvalget

Bilag

Kvartalsstatistik april 2018

Punkt 62: Lukket

00.05.07-A26-2-17

Punkt 63: Børneudvalgets studietur

00.15.00-A00-59-17

Resume

I sagen præsenteres et overordnet forslag til formål og rejsemål for Børneudvalgets studietur - valgperioden 2018-21.

Beslutning

Udsat.

Sagen genoptages efter vedtagelsen af budget 2019.

Indstilling

Børne- og ungeområdet indstiller, at

- der udarbejdes et program for studietur for Børneudvalget til Århus og Herning den 1.-2. november i uge 44, 2018.

Sagsfremstilling

Børne- og ungeområdet foreslår, at Børneudvalgets studietur har fokus på indsamling af gode erfaringer i andre danske kommuner med hensyn til indsatsen overfor tosprogede børn i dagtilbud og den tidlige, forebyggende indsats overfor udsatte børn, unge og familier. Udvalget er bl.a. optaget af at sikre en hensigtsmæssig fordeling af pladser til børn i dagtilbud med hensyntagen til børnenes dansksproglige- og socioøkonomiske forudsætninger, og af den sproglige indsats overfor tosprogede børn i kommunens dagtilbud. I forlængelse af Kommunalbestyrelsens beslutning om at tildele Børne- og Ungeområdet midler til udarbejdelse af en udviklingsplan for en tidligere og mere effektiv forebyggende indsats overfor udsatte børn og unge i forbindelse med budget 2017, har udvalget besluttet at få forelagt en beskrivelse af hvorledes en mulig model for en forebyggende indsats kan se ud på Frederiksberg.

Det foreslås på den baggrund, at turen afvikles over to dage, den 1.-2. november, i uge 44, 2018 og at rejsemålet bliver Århus og Herning, idet det er forvaltningens vurdering, af erfaringerne fra de to kommuner vil kunne bidrage til videreudviklingen af Frederiksberg Kommunes indsats ift. såvel tosprogede børn og ift. indsatsen over for kommunens udsatte børn, unge og familier og arbejdet med en model for den forebyggende indsats:

- I Århus kan besøget med fordel have fokus på indsatsen i kommunens udsatte boligområder og arbejdet med tosprogede børn i dagtilbud, herunder Århus Kommunes tilgang til fordeling af tosprogede børn i dagtilbud.
- I Herning kan besøget med fordel have fokus på kommunens erfaringer med omlægning af den tidlige og forebyggende indsats overfor udsatte børn og unge, herunder besøg af relevante sociale indsatser. Herning Kommune har deltaget i et partnerskabsprojekt i regi af Socialstyrelsen, hvor Herning Kommune som én af tre partnerskabskommuner gennem en periode har arbejdet med at omlægge den lokale indsats for børn og unge i en socialt udsat position. De har herunder gode erfaringer med at kombinere hyppig opfølgning/kontakt med familierne med iværksættelse af fleksible indsatser, anbringelser af kortere varighed samt øget anvendelse af plejefamilieanbringelser som alternativ til institutionsanbringelser.

I alt forventes udgifterne at blive ca. 3500 kr. per deltager svarende til ca. 42.000 kr. for hele udvalget og tre deltagere fra forvaltningen. Udgifterne dækker bl.a. rejse med minibus, en overnatning på hotel samt forplejning.

Såfremt Børneudvalget kan godkende formålet og rejsemålet for studieturen, vil Børne- og ungeområdet udarbejde et detaljeret program for studieturen.

Økonomi

Sagen har ingen selvstændige konsekvenser.

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Børneudvalget

Punkt 64: Belysning på åbne friarealer

04.08.00-A26-1-18

Resume

Udvalget behandlede i mødet den 9. april 2018 sagen om belysning på Åbne friarealer og efterspurgte et prisoverslag på etablering af belysning på kunstgræsbanerne på Skolen på La Cours Vej og SKolen på Duevej i forbindelse med den igangværende opgradering. I sagen orienteres om prisoverslag.

Beslutning

Undervisningsudvalget indstiller, at sagen oversendes til drøftelserne vedr. budget 2019-2022 inklusive business case vedr. nedbringelse af el.

Børneudvalget indstiller, at sagen oversendes til drøftelserne vedr. budget 2019-2022.

Indstilling

Børne- og Ungeområdet indstiller, at orienteringen tages til efterretning

Sagsfremstilling

Børneudvalget anmodede i mødet den 9. april 2018 om supplerende oplysninger med pris-eksempler på udvidelse af belysning på kunstgræsbanerne.

Kommunalbestyrelsen frigav i mødet den 26. februar 2018 (Sag 27) anlægsbevilling til opgradering af kunstgræsbanerne ved Søndermarksskolen, Lindevangskolen, Skolen på La Cours Vej og Skolen på Duevej.

Det forudsættes i anlægsbevillingen, at der etableres belysning ved banerne på Skolen på La Cours Vej og Skolen på Duevej. Der er i overslaget som ligger til grund for anlægsbevillingen, afsat 500.000,- kroner for hver af de to kunstgræsbaner, i alt 1 mio. kr. incl. rådgivning. By, Byggeri og Ejendomme (BBE) har valgt rådgiver til opgraderingen af kunstgræsbanerne og forventer ultimo juni at have konkrete tilbud.

Etablering af lysanlæg reguleres via byggeloven, og der vil i den forbindelse blive foretaget nabohøring inden endelig tilladelse til etablering gives.

Økonomi

Ingen

Borgmesterpåtegning

Ingen

Behandling

Børneudvalget, Undervisningsudvalget

Historik

Børneudvalget_2018-21, 9. april 2018, pkt. 46:

Børneudvalget tog orienteringen til efterretning.

Udvalget besluttede at få forelagt sag med pris-eksempler på udvidelse af belysning.

Undervisningsudvalget_2018-21, 9. april 2018, pkt. 65:

Undervisningsudvalget tog orienteringen til efterretning.

Bilag

Belysning - skoler (Samlet med økonomi)

Servicetjek af lege- og motionspladser 2017

Punkt 65: Rengøring i dagtilbud og på skoler

88.00.00-Ø00-1-18

Resume

Med sagen følges op på Børneudvalgets beslutning den 9. april 2018 (Sag 45) og Undervisningsudvalgets beslutning samme dag (Sag 64) hvor udvalgene tog en redegørelse for rengøringen i dagtilbud og på skoler til efterretning og besluttede "*at få forelagt en statussag hver måned, de næste tre måneder*". I denne sag forelægges månedsindberetningerne for marts måned 2018.

Beslutning

Børneudvalget_2018-21, 14. maj 2018, pkt. 68:

Undervisningsudvalget tog orienteringen til efterretning.

Børneudvalget tog orienteringen til efterretning.

Sagsfremstilling

Rengøringen i daginstitutioner og på skoler varetages efter et forudgående udbud af to leverandører, Elite Miljø A/S og Danren A/S.

Institutionen udfærdiger sammen med leverandøren som led i kvalitetssikringen jvf.kravspecifikationens (pkt. 1.11) en servicereport, der indsendes til Frederiksberg Kommune, således at den er kommunen ihænde senest med udgangen af den første uge i den efterfølgende måned (Pkt. 1.12).

Resultatet af servicereporterne for den enkelte institution, fremgår af bilag 1.

For dagtilbud under ét viser oversigten en marginal tilbagegang i den indberettede kvalitet af rengøringen og i vurderingen af samarbejdet med leverandørerne.

For skolerne under ét viser oversigten en fremgang i den indberettede kvalitet af rengøringen og i vurderingen af samarbejdet med leverandørerne.

Udviklingen drøftes på kvartalsmøder mellem leverandørerne og Frederiksberg Kommunes kontaktperson jvf. kontraktens § 12.

Økonomi

Ingen

Borgmesterpåtegning

Ingen

Behandling

Børneudvalget, Undervisningsudvalget

Historik

Indstilling 14. maj 2018, pkt. 68:

Børne- og Ungeområdet indstiller, at orienteringen tages til efterretning

Bilag

Bilag 1 - Månedsvis rapportering

Punkt 66: Opdateret status på flygtningeindsats samt bevillinger

00.30.00-A00-3-18

Resume

Med sagen gøres der status for kommunens flygtningeindsats. Herunder indeholder sagen et overblik over økonomien relateret til flygtningeområdet, baseret på den senest udmeldte forventede tilgang af flygtninge til kommunerne det kommende år.

De bevillingsmæssige konsekvenser af den reviderede flygtningeprognose sker med denne sag.

Beslutning

Børneudvalget tog orienteringen til efterretning.

Indstilling

Direktionen indstiller, at udvalget tager orienteringen vedrørende opdateret status på flygtningeindsats samt bevillinger til efterretning.

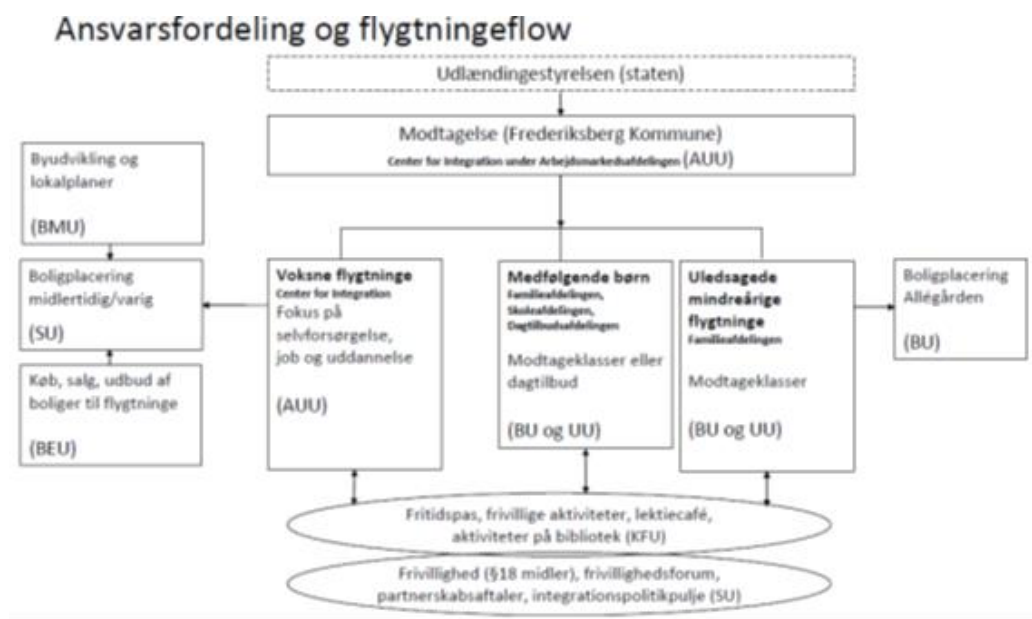
Sagsfremstilling

De seneste år har der kunne konstateres en øget tilgang af flygtninge til Danmark, der toppede i 2015 og 2016. Dette har afstedkommet en forøgelse af antallet af flygtninge, som boligplaceres i Frederiksberg Kommune. Væksten i antallet af flygtninge og familiesammenførte til disse har afstedkommet et ønske om og et behov for en løbende og tæt opfølgning på de faglige og forvaltningsmæssige indsatser såvel som de økonomiske konsekvenser, som knytter sig til flygtningeområdet.

Senest blev der d. 8/5 2017 forelagt en statussag til MAG, UU, SU, BU og AUU, mens KFU behandlede tilsvarende sag den 15/5. Nærværende sag er en ny statussag omhandlende kommunens flygtningeindsats. Herunder omfatter sagen de økonomiske effekter relateret til de seneste skøn vedrørende tilgangen af flygtninge til kommunerne i de kommende år.

De bevillingsmæssige konsekvenser af den reviderede flygtningeprognose sker med denne sag.

Som beskrevet tidligere, er integrationsopgaven et fælles anliggende og skal løftes i samarbejde mellem kommunen, civilsamfundet og den enkelte flygtning/familiesammenførte. Den kommunale integrationsopgave er ligeledes et fælles anliggende, der går på tværs af alle forvaltningsområder og udvalg. Enkelte udvalg har dog et særligt ansvar, jf. nedenstående figur. Andre aktører i integrationsindsatsen er bl.a. uddannelsesinstitutioner, virksomheder, praktiserende læger, Dansk Røde Kors, Udlændingestyrelsen og Styrelsen for International Rekruttering og Integration. Nedenstående figur viser de enkelte udvalgs ansvarsområder og giver et overblik over flygtingens flow.

2. Revideret flygtningeprognose 2018-2021

Overordnet set er forventningerne til tilgangen af flygtninge til Frederiksberg Kommune omfattet af usikkerhed, idet der er fluktuationer i de tal, der løbende udmeldes vedrørende antallet af flygtninge der søger asyl, får opholdstilladelse og fordeles til kommunerne. Det er således et vilkår for forvaltningens arbejde, at der løbende sker ændringer i

antalsforudsætningerne for de forskellige indsatser der arbejdes med. Forvaltningen er bevidst om dette i forhold til løbende at tilpasse indsatser.

I den seneste befolkningsprognose for Frederiksberg Kommune, der blev forelagt Magistraten d. 12. marts 2018 (sag 99), blev der arbejdet ud fra en forventning om, at der i 2018 på landsplan ville blive givet opholdstilladelse til 3000 flygtninge. Frederiksbergs andel udgør 65 personer excl. familiesammenføringer. Udlændingestyrelsen kom med et revideret skøn for kommunekvoten i 2018 d. 18. april 2018. Med det nye skøn, som er indarbejdet i denne flygtningesag, forventes der 1000 flygtninge til kommunerne i 2018, hvor Frederiksbergs andel udgør 22. Den samme tilgang på 22 flygtninge er forudsat i 2019 og frem.

Det skønnede totale antal flygtninge og familiesammenførte

Den reviderede prognose nedskriver det forventede antal af flygtninge og familiesammenførte til flygtninge i årene 2018-2021, jf. tabel 1.

Tabel 1. Skønnet antal flygtninge og familiesammenførte i 2017-2021

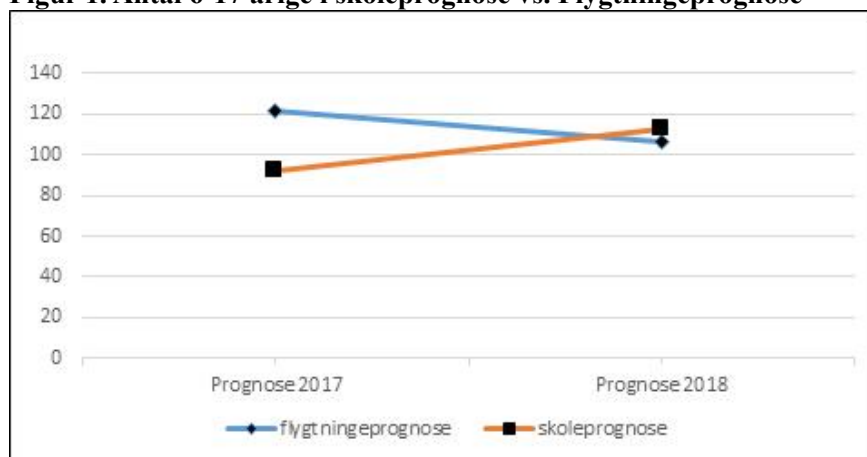
Helårspersoner	2017	2018	2019	2020	2021
Hidtidige flygtningeprognose (MAG 8/5 2017 pkt. 199)	434	493	460	372	
Flygtningeprognose (april 2018)		401	292	181	119
Ændring i skønnet for antal flygtninge		-92	-168	-191	

Note: Flygtningeprognosen omfatter kun flygtninge og familiesammenførte til flygtninge, som har opholdt sig i Frederiksberg Kommune i mindre end tre år, svarende til den hidtidige varighed af integrationsprogrammet. Efter endt integrationsprogram betragtes personen ikke længere som flygtning. På nogle fagområder kan der være behov for at opgøre 'antallet af flygtninge' på anden vis, hvilket i givet fald sker i de enkelte sektorprognoser.

Faldet i det skønnede antal flygtninge skyldes primært at der kom færre flygtninge til Frederiksberg i 2017 end forventet, hvilket også betyder der forventes færre familiesammenføringer i 2018 end i den tidligere prognose og giver et lavere udgangspunkt for 2018. En anden faktor der har indflydelse på skønnet er en nedjustering i antallet af familiesammenføringer pr. flygtning fra 0,6 til 0,5. Nedjusteringen er baseret på det faktiske antal familiesammenføringer fra 2014 til 2017.

Et af de fagområder der afviger fra den overordnede prognose, er skoleprognosen.

Figur 1. Antal 6-17 årige i skoleprognose vs. Flygtningeprognose

Når skoleprognosen har flere flygtninge i forhold til sidste års prognose, selvom flygtningeprognosen viser lidt færre flygtninge i aldersgruppen i forhold til sidste år jf. tabel 1, skyldes det forskel i opgørelsen af antal flygtninge og afgang i skoleprognosen. Skoleprognosen baseres på konkrete elevtal og indskrivninger per ultimo 2017, og havde sidste år en lavere forventning til antal flygtninge i aldersgruppen 6-17 år end flygtningeprognosen fra sidste år. Figur 1 viser forskellen mellem flygtningeprognosen og skoleprognosens forventning til antal 6-17-årige flygtninge i hhv. prognose 2017 og 2018.

Tabel 2. Flygtningeprognose 2018-2021 pr. marts 2018, bevægelser

	2018	2019	2020	2021
Primo, flygtninge og familiesammenførte	443	359	225	137
Tilgang flygtninge	29	22	22	22

Tilgang familiesammenførte	38	15	11	11
Afgang	-151	-171	-121	-67
Ultimo	359	225	137	103
Helårspersoner	401	292	181	119

Tabel 3. Flygtningeprognose 2018-2021, aldersfordeling.

<i>Helårspersoner</i>	Primo '18	2018	2019	2020	2021
0-5 årige	33	26	17	10	6
6-15 årige	87	84	59	31	20
16-17 årige	29	22	11	7	7
18-64 årige	292	267	202	130	83
65+ årige	2	2	3	4	3
I alt	443	401	292	181	119

Tabel 4. Uledsagede flygtningebørn

	2018	2019	2020	2021
Primo	21	18	11	11
Tilgang	3	2	2	2
Afgang	-6	-9	-2	-3
Ultimo	18	11	11	10
Helårspersoner	19	14	11	10

Note: Der er i alt kommet 66 uledsagede flygtningebørn til Frederiksberg Kommune siden 2014. 45 af dem er 18 år i 2018.

3. Status på flygtningearbejdet og den afledte økonomi

For hvert relevant udvalg er det nedenfor skitseret, hvilke centrale flygtningeorienterede indsats og udfordringer der aktuelt og fremadrettet pågår i de respektive udvalg. Derudover udspecificeres bevillinger afsat til det pågældende udvalgs flygtningeorienterede indsats.

3.1. Undervisningsudvalget

Undervisningsudvalget har ansvaret for grundskoleundervisning af flygtninge. Flygtningebørn undervises i Frederiksberg efter folkeskolelovens bekendtgørelse om dansk som andetsprog, jf. bekendtgørelse 1053, 29/06/16.

I marts 2018 undervises 129 børn i modtageklasser og modtagehold. Heraf 18 børn uden flygtningebaggrund.

Kommunalbestyrelsen fastlagde d. 13. juni 2016 (Sag 208) rammerne for undervisning af flygtninge, familiesammenførte og immigrantbørn i skoleåret 2016/17, der således er organiseret som en kombination af modtageklasser (max 15 elever) og modtagehold (max 7 elever) placeret på folkeskolerne. De flersprogede elever indskrives dermed både i et modtagehold og i en normalklasse, for derved at fremme udslusningen. Undervisningsudvalget besluttede 14. august 2017 (Sag 115) at lade sent ankomne flersprogede elever blive undervist i udvidet modtageklasse frem for på modtagehold.

I takt med at der kommer flere af disse børn, oprettes hold på flere skoler.

Fra skoleåret 2017/2018 er 24 unge visiteret til eksterne skoletilbud, i ungeklassen på VUF eller i Københavns Kommunes Ungdomsskole i Hindegade. Her undervises en gruppe af de allerældste med hjemmel i en undtagelsesparagraf i danskuddannelseslovgivningen.

Undervisningsudvalget har d. 15. august 2016 fået en detaljeret redegørelse for placeringen af modtageklasser og modtagehold i skoleåret 2016/17 og frem.

Tabel 5. Organisering af undervisningen af flygtningebørn på Frederiksberg

Skole	Elevgruppe og organisering i skoleåret 2018/19
-------	--

Skolen på Grundtvigsvej	Indskoling/mellemtrin 3 modtagehold i skoleåret 2018/19
Lindevangskolen	Indskoling 3 modtagehold i skoleåret 2018/19
Skolen ved Søerne	Indskoling 2 modtagehold i skoleåret 2018/19
Skolen på Duevej	Indskoling/mellemtrin 2 modtagehold i skoleåret 2018/19
Skolen ved Bülowvej	Mellemtrin/udskoling 3 modtagehold i skoleåret 2018/19
Skolen på Nylandsvej	Udskoling 2 modtageklasser (14+ år) 3 modtagehold (7., 8., og 9. årgang)

Den samlede kapacitet på modtageholdene svarer til 135 elever fra skoleåret 2018/19.

Skolerne er særligt udfordret på tre områder, der uddybes nedenfor.

Som følge af elevernes manglende danske sprogkunderskab ved skolestarten skal eleverne have hjælp til en række nødvendige funktioner i forbindelse med skolestart og forløb, der ligger uden for den egentlige undervisning, men som er en forudsætning for, at undervisningen kan lykkes. Desuden er mange af eleverne uledsagede flygtninge, og det medfører meget koordineringsarbejde med værger, familiesagsbehandlere, bosteder, mentorer etc. Undervisningsudvalget besluttede den 23. november 2015 (Sag 191) at ansætte koordinatore på hver af de skoler, der har modtageklasser/hold. I takt med at der oprettes flere modtageklasser/hold, bliver der behov for, at flere lærere – også i almene klasser - har de særlige sproglige, didaktiske og pædagogiske kompetencer, der er nødvendige for at lykkes med undervisningen af børn som ikke kan så meget dansk endnu. I indeværende skoleår har Frederiksberg Kommune afviklet fagdage for lærere og pædagoger på mellemtrinnet og i udskoling. Der er endvidere etableret et rejsehold med to lærere, finansieret af Integrationspuljen, som skal støtte lærerne i udslusningsklasserne.

Fagdage for pædagoger og lærere er afholdt inden for eksisterende bevillinger.

Nytilkomne flygtninge modtager tandpleje efter samme regler som øvrige frederiksbergborgere. Tandplejen oplever, at mange nytilkomne flygtninge kommer med et stort efterslæb i deres tandbehandling, hvorfor de er mere behandlingskrævende. Dette presser kapaciteten, men håndteres fortsat inden for eksisterende bevilling.

Skoleprognose og økonomi

I forhold til sidste års prognose er der 23 flere modtageelever i 2018, heraf 7 uden flygtningebaggrund (se tabel 3). Dette giver 5,3 flere modtagehold, hvoraf de 1,3 skyldes ikke optimal holddannelse som en følge af, at modtageholdene er fordelt ud på flere skoler og på forskellige alderstrin. Desuden forventes 0,5 flere modtageklasser, hvilket ligeledes skyldes ikke-optimal holddannelse.

En afledt konsekvens af oprettelsen af modtagehold, hvor eleverne samtidigt er indskrevet på et modtagehold og i en normalklasse, er at der oprettes flere normalklasser. I 2018 dannes 4 normalklasser mere som følge af elever, som går i modtagehold.

I SFO og klub forventes ca. 48 indmeldte flygtninge i 2018.

Tabel 6. Undervisningsudvalget, antal elever, hold og –klasser

<i>Antalsforudsætninger</i>	Korrigeret budget 2018 efter 1. FR				Samlede skøn 2018 + 1. FO 2019			
	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
Antal modtageklasseelever	97	72	62	51	121	84	53	47
Antal modtagehold	10,5	8,0	8,0	7,5	15,8	10,0	7,0	7,0
Antal modtageklasser	2,5	2,0	1,5	1,0	3,0	2,0	1,0	1,0
Antal normalklasser	4,0	2,3	0,4	1,8	4,0	2,3	0,4	1,8
SFO flygtninge	24	20	21	25	23	16	12	14
Klub flygtninge	26	23	15	15	25	19	7	6

Modtageklasser – forudsætninger for prognosen

Flygtninge og indvandrere undervises i modtagehold eller -klasser i op til to år efter ankomst til landet. Elever der ankommer som 13-årige eller yngre undervises i modtagehold af 7 elever, hvor eleverne er noget af tiden i modtageholdet og resten af tiden i en normalklasse. De ældste flygtninge, der ankommer som 14-årige eller ældre, undervises i modtageklasser i de fleste tilfælde. Herudover er der andre tilbud til de ældste elever op til 17 år, som fx VUF, der også dækkes af rammen til modtageklasser.

Prognosen for antal elever i modtageklasser er baseret på en forudsætning om, at alle flygtninge i skolealderen går i modtageklasser eller modtagehold i to år, eller indtil de fylder 18 år. Herefter udsluses de til almindelige skoler.

Flygtninge, som ved ankomsten endnu ikke har nået skolealderen, starter i modtagehold når de når skolealderen, hvis det er under ét år siden de ankom, og i almindelige skoler, hvis de har opholdt sig i landet i ét år eller længere. Udslusningen til almindelige skoler sker efter to år i forhold til ankomsttidspunktet.

Modtagehold og modtageklasser oprettes med følgende klassetrinsfordeling:

Modtagehold 1: 0.-3.- klasse

Modtagehold 2: 4.-6.- klasse

Modtagehold 3: 7.-10.- klasse

Modtageklasser: 8.-10.- klasse

Regulering af budgettet for modtageklasser og modtagehold justeres på baggrund af beregnede priser, der indeholder udgift til lærer- og pædagogløn, psykologbistand samt overhead. Desuden reguleres med et normtal per elev svarende til normtallet til normaleleverne.

Der er i det korrigerede budget 2018 afsat 11,5 mio. kr. i 2018 og 8,4 til 10,9 mio. kr. årligt i 2019-2021 til at imødekomme UU's aktivitet på indvandrer- og flygtningeområdet, jf. tabel 7.

Med den opdaterede sektorprognose for 2018, forventes udgiften til modtagehold og klasser at stige i 2018 med 2,6 mio. kr. Heraf skyldes 0,9 mio. kr. merudgifter, som skyldes ikke optimal holddannelse, svarende til 1,3 modtagehold og 0,5 modtageklasse. Koordinatorfunktionen foreslås videreført i 2021.

I 2019 forventes den samlede udgift at stige med 0,8 mio. kr., i 2020 falder udgiften med 0,8 mio. kr. og i 2021 stiger udgiften igen med 1,4 mio. kr., som følge af videreførslen af koordinatorfunktionen.

Tabel 7. Undervisningsudvalget, Bevillinger afsat til flygtningeområdet

(1.000 kr.) 2018-pl.	Korrigeret budget 2018 efter 1. FR				Samlede skøn 2018 + 1. FO 2019			
	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
<i>Serviceudgifter (UU):</i>								
- Modtageklasser/hold	6.472	4.830	4.422	3.815	8.128	5.223	3.615	3.615
- Historisk budget til modtageklasser	-2.976	-2.976	-2.976	-2.976	-2.976	-2.976	-2.976	-2.976
- Merudgifter som følge af ikke optimal holddannelse	0	0	0	0	941	407	0	0
- Ekstra normalklasser som følge af modtagehold*	3.543	1.993	369	1.550	3.543	1.993	369	1.550
- Demografi, skoleområdet *	1.802	4.356	3.873	4.963	1.802	4.356	3.873	4.963
- Demografi, klubber og SFO*	567	482	423	491	567	482	423	491
- Demografi, PPR, tandlæge, ungdomsskole og SSP*	579	682	749	815	579	682	749	815

-								
Koordinatorfunktion	1.555	1.555	1.555	0	1.555	1.555	1.555	1.555
Serviceudgifter i alt (UU)	11.543	10.923	8.415	8.659	14.140	11.723	7.608	10.014

*Demografireguleres i 1. FR og 1. FO

3.2. Kultur- og Fritidsudvalget

På Kultur- og Fritidsområdet arbejdes der primært med to udfordringer: Dels flygtnings kendskab og adgang til at involvere sig i kultur- og fritidsaktiviteter, dels flygtnings forudsætninger for at agere som borgere på det digitale område.

Aktuelt styrkes kendskabet og adgangen til kultur- og fritidsaktiviteter gennem en særlig fritidsguide- og fritidspasordning for flygtninge, som blev etableret i 2016. Der bl.a. afsat 120.000 i Integrationshandleplanen for 2018 til ansættelse af en flygtningeguidekoordinator 12 timer ugentligt og andre understøttende initiativer. Der ses på mulighederne for bedst muligt at etablere en ordning, som bedst og hurtigst fremmer flygtnings varige involvering i kultur- og fritidslivet. Løbende ses der på, hvordan opgaven kan organiseres bedst, herunder også ift. etablering af samarbejde med de frivillige organisationer på området.

Biblioteket har i 2018 modtaget 135.000 kr. fra Integrationspuljen til støtte af den digitale vejledning af flygtninge i kommunen. Danmark er verdens mest digitaliserede samfund, og der er derfor brug for at understøtte flygtninge i deres kommunikation med det offentlige, herunder Digital Post, NemId, skattemappen, jobsøgning, indskrivning i skole og daginstitution etc.

Biblioteket samarbejder med Center for Integration og har udviklet en række aktiviteter med det formål at understøtte flygtninge i at blive selvhjulpne i deres digitale kommunikation med det offentlige, guide dem rundt i det offentlige system, hjælpe med sager, der er gået i stå etc. Målet er også at effektivisere arbejdet med flygtninge, ved at afklare så mange sager som muligt et sted. Det sker bl.a. ved den ugentlige Åben Rådgivning som er placeret på hovedbiblioteket. Der kommer mellem 16 – 18 flygtninge hver onsdag for at hente vejledning til den digitale offentlige kommunikation. Biblioteket stiller med 2 – 3 personer og Center for Integration med 2 personer samt tolke. Biblioteket har endvidere ansat en studentermedhjælp til projektet, som kan arabisk og er uddannet i borgerservice.

Der er stor efterspørgsel på bibliotekets og Cfls rådgivning. De sproglige og kulturelle udfordringer gør det svært at henvise brugerne til andre myndigheder, og en del cirkulerer rundt i systemet. Ved at samle rådgivningen et sted, bliver det muligt at koncentrere hjælpen til gavn for den enkelte flygtning samt undgå de mange forgæves henvendelser andre steder. Der er indgået en aftale med flere centre i kommunen, som stiller kontaktpersoner til rådighed til akut afklaring af sager. Alt dette medvirker til en effektiv sagsbehandling og at den enkelte flygtning hurtigere bliver i stand til at klare de mest almindelige offentlige selvbetjeningsløsninger. Derudover deltager bibliotekets personale med månedlig undervisning og introduktion i Velkomstforløbet for nyankomne flygtninge i samarbejde med Kursustrappen.

Biblioteket er ved at udvikle nye tilbud, særlig målrettet den gruppe flygtninge, som skal til at stå på egne ben, efter integrationsforløbet. Derudover arbejder biblioteket sammen med Solbjerggruppen og Jobcentret om videreudvikling af digitale tilbud samt med Dansk Flygtningehjælps Ungdom om at udvikle særlige kulturelle aktiviteter og møder mellem unge flygtninge og danskere.

Projektet understøtter såvel den enkelte flygtning som et optimalt integrationsforløb.

Økonomi

Hidtil har initiativerne på kultur- og fritidsområdet for nyankomne flygtninge været finansieret via eksisterende puljer og bevillinger og de afsatte midler til fritidspas samt midler fra Integrationshandleplanen, og der er således ikke afsat specifikke bevillinger under KFU.

3.3. Børneudvalget

Inden for flygtningeområdet har Børneudvalget ansvaret for modtagelse af uledsagede flygtningebørn, sundhedspleje og dagtilbud til flygtningebørn.

Modtagelsen af uledsagede flygtningebørn er kompleks og ressourcekrævende. Frederiksberg Kommune modtager, typisk med én til to måneders varsel, meddelelse om, at kommunen skal overtage integrationsansvaret for en ung, der opholder sig på et børneasylcenter. Kommunens sagsbehandlere afhenter den unge på børneasylcentret, og den unge boligplaceres på Allégården, hvor der igangsættes udredning. Kommunen skal gennemføre en børnefaglig undersøgelse, jf.

Serviceovens § 50, hvilket vanskeliggøres af sprog- og kulturforskelle.

Samtidig skal den unge tildeles en værge, jf. Serviceovens bestemmelser, oprettes i folkeregisteret, tildeles læge, udstyres med NemID m.v. Sideløbende påbegyndes danskundervisning på et modtagehold. Kommunalbestyrelsen tiltrådte den 13. juni 2016 (Sag 196) at øge antallet af pladser på Allégården, så der fremadrettet rådes over 24 pladser (fordelt med 14 udredningspladser på Ungdomspensionsafdelingen og 10 kommunalt godkendte kollegielignende værelser/bofællesskab.). Hermed er tilvejebragt en kapacitet, der sammen med brug af eksterne aktører som f.eks. Integrationsnet Danmark dækker det skønnede behov. Udgifterne til uledsagede flygtningebørn er 100 % refusionsberettiget, når en uledsaget flygtning er under 18 år. Når den uledsagede flygtning fylder 18 år er det stadig muligt at indhente refusion, hvis der ikke længere er tale om anbringelse og opholdstilladelsesdatoen ligger mindre end tre år tilbage. Hovedparten af de uledsagede flygtninge overgår, efter det fyldte 18. år, til efterværn mens enkelte overgår til voksenområdet eller bliver boende på anbringelsesstedet i en kortere periode. Alt andet lige vil antallet af uledsagede flygtninge, som kommer i efterværn uden

mulighed for refusion, stige i de følgende år. Dette skyldes at kommunen tilbage i 2015 primært modtog uledsagede flygtninge på 16 år, hvorfor opholdstilladelsesdatoerne løbende i 2018 vil ligge mere end 3 år tilbage. Da efterværn tilbydes frem til det 23. år kan det forventes, at efterværn for de pågældende ikke-refusionsberettigede borgere også vil gøre sig gældende i 2019. Effekten er – alt andet lige – en højere udgift til fast kontaktperson og faldende refusionsindtægt inden for forebyggende foranstaltninger. Denne forventede udgiftsstigning til efterværn medregnes ikke i tabel 4 nedenfor, idet gruppen af uledsagede flygtningebørn over 18 år og med mere end tre års ophold i kommunen ikke længere betragtes som hørende under flygtningeområdet.

Børneudvalget har ansvaret for dagtilbud for ledsagede og uledsagede flygtningebørn. Ved den indledende samtale med Dagtilbudsafdelingens to-sprogskonsulent tilbydes den nyankomne, at pladsanvisningen ordner alt praktisk omkring indskrivningen. Der blev med 1. finansielle orientering afsat ekstra ressourcer og tolke i dagtilbud. Dagtilbudsafdelingen vurderer, at de pædagogiske indsatser rettet mod flygtningebørn strækker sig over længere tid end oprindeligt forudsat. Til gengæld forventes der nu et lavere niveau end der var budgetlagt med i budget 2017. Det afsatte budget til ekstra ressourcer og tolkebistand foreslås derfor videreført uændret. Der følges løbende op, således at ressourcerne kan nedskaleres, hvis prognosen for flygtningebørn ikke holder og der konstateres et fald flygtningebørn.

Sundhedsplejen tilser nyankomne flygtningefamilier. Antallet af behovsbesøg til målgruppen ligger på et lidt højere niveau end det hidtil kendte, men udfordringen er hidtil løst gennem omprioritering inden for det eksisterende budget.

Økonomi

Der er i det korrigerede budget 2018 afsat 3,4 mio. kr. i 2018 og 0,5 til 2,1 mio. kr. årligt i 2019-2021 (inklusive demografiregulering) til at varetage BU's opgaver på flygtningeområdet, jf. tabel 8. Med det nye skøn for udgifter vedrørende flygtningebørn forventes en stigning i udgifterne på 1,0 mio. kr. i 2018. I perioden 2019-2021 forventes udgifterne at falde med 0,05-0,6 mio. kr. årligt i forhold til det budgetterede.

Årsagen til stigningen i det forventede udgiftsniveau vedrørende modtagelse af uledsagede flygtningebørn er, at enkelte anbragte uledsagede flygtningebørn opholder sig på anbringelsesstedet efter det fyldte 18. år, hvorefter der ikke længere kan indhentes refusion for udgifterne. I det nyeste skøn for udgifter til anbringelse af uledsagede flygtningebørn forudsættes det, at 5 pct. af anbringelsesudgifterne på flygtningeområdet ikke er refusionsberettigede. Tidligere prognoser bygger på en antagelse om 100 pct. refusion af udgifter til uledsagede flygtningebørn, hvorfor der i korrigeret budget 2018 forudsættes nettoudgifter på 0 kr. til dette område.

Udgiften til ekstra ressourcer til dagtilbud er tilpasset det forventede fald i antallet af flygtninge.

Tabel 8. Børneudvalget, Bevillinger afsat til flygtningeområdet

	Korrigeret budget 2018 efter 1. FR				Samlede skøn 2018 + 1. FO 2019			
	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
<i>(1.000 kr.)</i> <i>2018-pl.</i>								
<i>Serviceudgifter</i> <i>(BU):</i>								
- Demografi, dagtilbud*	3.702	2.360	746	897	3.702	2.360	746	897
- Ekstra ressourcer	1.287	1.287	1.287	1.287	1.009	660	349	272
- Modtagelse af uledsagede	0	0	0	0	38.242	23.130	20.528	20.301
Flygtningebørn								
- Refusion vedrørende	0	0	0	0	-37.010	-22.554	-20.091	-19.876
uledsagede flygtningebørn								
- Finansiering af koordinator-	-1.555	-1.555	-1.555	-1.555	-1.555	-1.555	-1.555	-1.555
funktion under UU								

Serviceudgifter i alt (BU)	3.434	2.092	478	629	4.387	2.041	-23	39
Antal helårspersoner 0-5 år	33	26	12		26	17	9	7

*Demografireguleres i 1. FR og 1. FO

3.4. Socialudvalget

Socialudvalget har ansvar for midlertidige og permanente boliger til flygtninge. Kommunerne er forpligtigede til at boligplacere flygtninge permanent og indtil det kan lade sig gøre stå for den midlertidige boligplacering. Der forfølges flere spor i forhold til at skaffe boliger, hvilket der følges op på i de løbende statussager (senest SU og BEU den 15. januar 2018).

Økonomi

Tilvejebringelsen af boliger kræver rettidighed og planlægning, der har økonomisk konsekvens i flere år ad gangen. Det store antal flygtninge siden 2014 og de efterfølgende høje prognosetal, har givet anledning til, at kommunen i 2018 råder over tre lejemaal til midlertidig indkvartering, mens der er indgået en række samarbejder med den almindelige udlejere og den almene sektor om permanente boligplacerings muligheder. I sagens natur er området således præget af høje faste udgifter. En lavere tilstrømning i antallet af flygtninge i forhold til tidligere forventet har således kun mindre betydning for det forventede driftsudgiftsniveau til flygtningeboliger på kort sigt.

Prognosen for udgiftsniveauet følger status for tilvejebringelse af boliger til flygtninge fra 15. januar 2018 (SU, punkt 3), og omfatter således elementerne fra denne sag. Udgiftsskønnet for boligplaceringer er angivet netto, da flygtningene betaler en fastsat husleje for midlertidige boliger. Boligudgifterne fra 2018 til 2019 (jf tabel 9) reduceres eftersom lejemaalene på Betty Nansens Allé 51-53 bortfalder som midlertidige flygtningeboliger i april 2018 og boligbehovet overgår til at være dækket af de permanente boliger. Endvidere overgår Nimbus til igen at være plejeboliger i forbindelse med renoveringen af Ingeborggården fra oktober 2019. Det betyder dermed, at der i løbet 2018 og i overslagsårene sker et skifte i udgifter fra midlertidige boliger til boliger af permanent karakter, hvor det særligt gælder, at den vellykkede indsats med velkomstboligværter videreføres fra at være knyttet til de midlertidige boligplaceringslejemaal til også at understøtte integrationsindsatsen i de permanente større boligløsninger. Velkomstboligværterne løser udover modtagelsesopgaven ved overdragelse til kommunen også en række opgaver i lokalområderne ved at understøtte den fortsatte integration for borgeren og sikre, at de nye beboere og eksisterende beboere har et velfungerende boligfællesskab. Indsatsen varetages i takt med at overgangen fra midlertidige til permanente boliger sker i stigende grad på en række lokationer i kommunen.

Tabel 9. SU, Bevillinger afsat til flygtningeområdet, 1. finansielle orientering 2018-2021

	Korrigeret budget 2018 efter 1. FR				Samlede skøn 2018 + 1. FO 2019			
(1.000 kr.) 2018-pl.	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
<i>Serviceudgifter (SU):</i>								
-Midlertidig boligplacering af flygtninge	7.385	4.574	2.890	2.116	10.449	7.709	3.909	754
Serviceudgifter i alt	7.385	4.574	2.890	2.116	10.449	7.709	3.909	754
Antal helårspersoner i alt	493	460	372		267	205	141	103
Udgift pr. helårsperson	15	10	8		25	21	12	5
Udgift til velkomstboligværter*					1.372	1.372	1.372	457

*Budget til velkomstboligværter var tidligere indeholdt i budget til aktiveringsudgifter på AUU (overførselsudgift) i flygtningesagen fra 8. maj 2017.

Årsagen til stigningen i de forventede udgifter i forhold til korrigeret budget 2018 er primært, at det ikke er muligt, at anvende Centerparken som midlertidig bolig. Kommunen har fortsat en udgift til lejemalet på ca. 3,2 mio. kroner årligt frem til 2020, men kan ikke anvende Centerparken til midlertidig bolig, og der er derfor ingen indtægter for borgere og

det er ikke muligt, at hjemtage refusion for det lejetab, der er tilstede. Dette forhold var ikke budgetlagt korrekt ved forrige statussag.

Den forventede udgiftsstigning skyldes desuden merudgifter til tekniske viceværter samt budgetlægning af integrationstilskud vedr. flygtninges boligplacering i den eksisterende almene bebyggelse (jv. rammeaftalen med de almene boligorganisationer)

Udgifterne til velkomstboligværterne afhænger af antal lokationer og er derfor ikke muligt at tilpasse antallet af flygtninge. Den ændrede prognose medfører derfor ikke at det er muligt at tilpasse antal velkomstboligværter, idet antallet af lokationer er uændret. Dog kan udgiften til velkomstboligværter reduceres fra og med 2021, hvor alle større flygtningeboligløsninger forventes at være i alm. drift.

Det er en politisk vedtaget strategi og fremgår af tabel 9a, at mængden af boligprojekter holdes på uændret niveau, og det er anvisning i almene boliger der nedjusteres, når boligbehovet forventes at falde.

Tabel 9a. Boligplacering af flygtninge

	Aktuel plan (gl. kvote)				SU, 28/5-2018 (ny kvote)			
	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
Efterspørgsel (personer)								
Flygt./fam.samf. med boligbehov ultimo året	158	240	312		124	163	189	
Boligløsninger (akkumuleret pr. år)								
Permanent (alm. anvisning)	79	64	61		40	16	15	
Permanent (boligprojekter)	3	99	35		3	99	35	
Permanent (udveksling)	9	33	74		9			
I alt (Boligløsninger)	91	196	170		52	115	50	

3.5. Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalget

Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalget har ansvar for det lovpligtige integrationsprogram, herunder modtagelsen og den beskæftigelsesrettede indsats. Center for Integration under Arbejdsmarkedsafdelingen varetager modtagelsen af flygtninge. Den første tid går med at informere og løse en række praktiske og administrative opgaver, herunder oprettelse af cpr.nr., sundhedskort, skattekort, NemID og bankkonto samt ansøgning om sociale ydelser. Endvidere forestås fraflytningen fra asylcenter og indflytning i (midlertidig) bolig.

Integrationsprogrammet (Integrationslovens §16) skal tilbydes alle nyankomne voksne flygtninge og familiesammenførte og består af danskuddannelse og beskæftigelsesrettede tilbud. Indholdet fastlægges i en integrationskontrakt, og integrationsprogrammet tilrettelægges, så flygtningen kan opnå ordinær beskæftigelse inden for 1 år. Opnår flygtningen ikke beskæftigelse inden for 1 år, skal programmet forlænges indtil flygtningen har opnået selvforsørgelse via ordinært arbejde eller ordinær uddannelse og har bestået en danskprøve. Det samlede integrationsprogram kan dog højst have en varighed på 5 år.

For at sikre en god integration arbejdes der fokuseret på at få de modtagne flygtninge hurtigst muligt i beskæftigelse. AUU besluttede på møde d. 23. november 2015, at branchepakkerne skal være indeholdt i integrationsprogrammet. Der er indgået forpligtende partnerskaber med udvalgte virksomheder inden for detail-, service- og byggebranchen. Der er tale om brancher med efterspørgsel på arbejdskraft uden større krav til formelle kompetencer.

Den 2. maj 2016 (sag 36) fastsatte AUU med beskæftigelsesplanen 2016 målene for integrationsydelsesmodtagere, som er omfattet af integrationsprogrammet. Konkret er der fastsat en målsætning om at tre år efter flygtningens ankomst skal 40 pct. være selvforsørgende. Det betyder, at 40 pct. af de voksne flygtninge, som ankom i 2015 skal være selvforsørgende i 2018.

Forløbene har et klart mål om ordinær beskæftigelse og varig selvforsørgelse. Borgerens progression bliver målt og synliggjort under hele forløbet, så det hurtigt bliver tydeligt, hvilke forudsætninger flygtningen evt. mangler, og som skal kompetenceudvikles. Branchepakkekonceptet sikrer, at integrationsprogrammet er intensiveret med et entydigt jobrettet fokus.

Den 5. marts 2018 har Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalget med resultatopfølgningen fået en status på integrationsindsatsen (sag 17 Effekttstyring på arbejdsmarkedsområdet - resultatrapport for 4. kv. 2017).

Integrationsindsatsen udvikler sig positivt, og branchepakke konceptet har medvirket til, at der er etableret hurtigere bro mellem flygtninge og arbejdsmarkedet. Resultatet er, at væsentlig flere bliver selvforsørgende. Således er erfaringen at branchepakkerne og dermed de tidlige jobrettede aktiviteter giver effekt i forhold til selvforsørgelse. Forventningen er, at de fastsatte mål i beskæftigelsesplanen kan realiseres i 2018 på flygtningeområdet.

Usikkerheden i det forventede antal flygtninge udfordrer dog tilrettelæggelsen af indsatsen, og den hurtige igangsættelse af integrationsindsatsen medfører, at der skal gennemføres branchepakkeforløb med til tider kun få nyankomne flygtninge. Som følge heraf kan udgifterne ikke direkte styres efter antal modtagne flygtninge, men i stedet efter hvilken kapacitet det forudsættes for at kunne tilbyde de ankomne flygtninge, hvad enten der er 1 eller 10.

Udover branchepakkeforløbet har der siden 1. november 2016 været et særligt fokus på at få etableret de såkaldte integrationsgrunduddannelsesforløb (IGU) for flygtninge og familiesammenførte til flygtninge. Resultatopfølgningen viser, at der er 16 borgere, som er i gang med det to-årige IGU-forløb og flere nye IGU-forløb er på vej.

Integrationsgrunduddannelsen (IGU) varer to år og omfatter ansættelse i en lønnet praktikstilling på en virksomhed og skoleundervisning med uddannelsesgodtgørelse. Ordningen bygger på de eksisterende overenskomster og satserne for den 2-årige erhvervsgrunduddannelse. IGU er et resultat af trepartsaftalen om arbejdsmarkedsintegration mellem regeringen og arbejdsmarkedets parter af 17. marts 2016. IGU-forløbene er finansieret indenfor eksisterende bevillinger via en omlægning af tilbud.

Endelig er der oprettet et kursus vedr. forældre og arbejdslivsbalance, som er et intensivt 37 timers ugekursus, hvor flygtninge får undervisning i alt fra børneopdragelse til tandpleje for at underbygge den gode integrationsindsats for familien som hele og for at styrke flygtningenes viden om, hvordan det danske samfund fungerer i forskellige sammenhænge med familien.

Økonomi

Der blev med 2. finansielle orientering for 2018 afsat 56,3 mio. kr. i 2018, 55,0 mio. kr. i 2019, 51,3 mio. kr. i 2020 og 51,3 mio. kr. i 2021 til at imødekomme AUU's opgavemængde på flygtningeområdet. Som følge af den reviderede flygtningeprognose og erfaringerne fra regnskab 2017 er de bevillingsmæssige konsekvenser justeret, jf. tabel 10.

Tabel 10. AUU, Bevillinger afsat til flygtningeområdet, 1. finansielle orientering 2018-2021

	Korrigeret budget 2018 efter 1. FR				Samlede skøn 2018 + 1. FO 2019			
	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
<i>(1.000 kr.) 2018-pl.</i>								
<i>Overførselsudgifter (AUU):</i>								
-Integrationsydelse	33.721	33.146	31.421	31.421	25.089	21.450	17.712	15.450
-Refusion af ydelse (Indtægt)	-9.745	-9.579	-9.080	-9.080	-7.188	-7.122	-7.053	-7.012
-Danskundervisning (A)	16.893	16.645	15.404	15.404	12.036	9.241	6.356	4.643
-Aktiveringsudgifter (B)	23.706	24.574	23.418	23.421	13.653	10.519	7.294	5.354
-Refusion (A+B) (Indtægt)	-11.642	-11.641	-11.639	-11.639	-8.274	-7.814	-6.825	-4.998
-Tolkeudgifter	3.378	1.879	1.795	1.795	2.320	1.784	1.233	899
Overførselsudgifter i alt (AUU)	56.311	55.024	51.320	51.322	37.636	28.057	18.717	14.336
<i>Antal helårspersoner 18-65 år</i>	<i>331</i>	<i>322</i>	<i>298</i>		<i>267</i>	<i>205</i>	<i>141</i>	<i>103</i>
Nettoudgift pr. helårspers.	170	171	172		141	137	133	139
Integrationsydelse pr. helårspers. Udgift	102	103	105	94		105	126	150
Danskunv. udgift pr.	51	52	52	45		45	45	45

helårspers.

Udgift

Aktiveringsudgifter

pr. helårspers.

Udgift

72 76 79 51 51 52 52

Tolkeudgifter

pr. helårspers.

Udgift

10 6 6 9 9 9 9

Baseret på erfaringerne i 2017 forventes en reduktion i de budgetterede udgifter på arbejdsmarkedsområdet. I skønnet for 2018 er der taget højde for den ændrede konteringspraksis, som følger af Magistratens beslutning i forbindelse med 1. forventet regnskab 2018. Erfaringerne fra den igangsatte indsats viser, at den afsatte investering i en tidlig målrettet indsats overfor flygtninge bidrager til gode resultater. Således viser tal fra marts 2018, at det ved indgangen til 2018 kun er cirka 60 pct. af det samlede antal modtagne flygtninge og familiesammenførte siden 2015, som modtog integrationsydelse under integrationsprogrammet. Beregningsmæssigt er der således i det videre forudsat, at en selvforsørgelsesgrad på 25 pct. uanset ankomstår (svarende til 40 pct. efter 3 år) fortsat kan realiseres. Dette forudsætter, at der afsættes indsats- og investeringsmidler som beskrevet.

3.6. Magistraten

Der blev i korrigeret budget 2018 afsat 5,6 mio. kr. i 2018 og frem til at imødekomme den øgede administrative arbejdsbyrde under MAG i tilknytning til flygtningeområdet.

Der lægges op til at videreføre udgifterne under Magistraten til 2021, da der jf. tabel 2 forventes en videreførelse af flygtningniveauet fra 2020 til 2021. Det er således vurderingen, at det niveau for tilgang af flygtninge og familiesammenførte, der forudsættes for 2018-2021 i et vist omfang vil være permanent. Der sker under alle omstændigheder også en årlig opfølgning og tilpasning ift. aktivitetsniveau og indsatser.

Tabel 11. MAG, Bevillinger afsat til flygtningeområdet, 1. finansielle orientering 2018-2021

	Korrigeret budget 2018 efter 1. FR				Samlede skøn 2018 + 1. FO 2019			
	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
<i>(1.000 kr.) 2018-pl.</i>								
Serviceudgifter (MAG):								
-Fagpersonale, AM-afdelingen	4.252	3.814	3.513	3.452	4.074	3.218	2.151	1.571
-Fagpersonale, SSA-stab	475	475	475	0	475	475	475	0
-Fagpersonale, BMO	404	404	404	0	404	404	404	0
-Fagpersonale, BUO U	921	921	921	0	1.234	940	640	0
-Refusion, BUO I	0	0	0	0	-1.234	-940	-640	0
Serviceudgifter i alt (MAG)	6.052	5.614	5.313	3.452	4.953	4.097	3.030	1.571
Helårspersoner	493	460	372		401	292	181	119
Adm. udgifter pr. helårspers.	12,3	12,2	14,3		12,4	14,0	16,8	13,2
Adm. udgifter pr. helårspers. excl. ref.	12,3	12,2	14,3		15,2	15,4	16,8	19,2

Fagpersonalet i Arbejdsmarkedsafdelingen håndterer den beskæftigelsesunderstøttende myndighedsindsats for integrationsprogramms borgerne og omfatter bl.a. sagsbehandling, råd og vejledning, understøttende arbejde med IGU forløbende samt den løbende indsats med at fastholde borgere i beskæftigelse. Grundet sagen om konteringspraksis er budgettet på Arbejdsmarkedsafdelingens budget på Magistraten sket i to step, jf. tabel 11a.

A) Udgiftsskønnet tager ligeledes hensyn til de bevillingsmæssige konsekvenser af Magistratens beslutning om korrekt konteringspraksis som blev korrigeret i forbindelse med 1. forventet regnskab 2018.

B) Udgiftsprognosen for denne indsats er baseret på en aktivitetstilpasning i forhold til den nye flygtningeprognose.

Tabel 11a Fagpersonale, AM-afdelingen

(1.000 kr.) 2018-pl.	Korrigeret budget 2018 efter 1. FR				Samlede skøn 2018 + 1. FO 2019			
	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
Serviceudgifter (MAG):								
A. Budgetkorr. Jf. konteringspraksis	5.012	4.875	4.512		4.252	3.814	3.513	3.452
B. Budgetkorr. Jf. ny prognose	4.252	3.814	3.513	3.452	4.074	3.218	2.151	1.571

Konkret betyder det, at i forhold til sidste års flygtninge økonomisag er det korrigerede budget 2018 allerede korrigeret med 0,7 mio. kr. række A) for det forventede flygtningeskøn primo 2018, og indgår i nedjusteringen på overførselsudgifterne på AUU i denne sag. Budgettet på MAG tilpasses yderligere i denne sag til den nye flygtningekvote jf. tabel 11a række B).

Investeringerne skal ses i tæt sammenhæng med de målsætninger, der er formuleret på området og herunder de økonomiske gevinster. Uden den borgerrettede indsats i AM-afdelingen er det således ikke muligt at realisere de selvforsørgelseeffekter, som mindsker udgiftsskønnet til ydelse og indsats under AUUs bevilling.

Det uændrede udgiftsskøn for fagpersonale i SSA staben skal ses i relation til, at boligprojekterne, jf. seneste boligstatus sag til Socialudvalget, først afsluttes i 2020, jf. tabel 9a. Nedjusteringen af kvoten for 2018 og frem ændrer ikke på det antal flygtningeboligprojekter, der skal realiseres. Dermed vil aktivitetsniveauet isoleret set for denne post ikke være for nedadgående i 2018-2020 på trods af det reducerede antalsskøn.

4. Økonomiske konsekvenser og finansiering

Samlet set medfører den reviderede flygtningeprognose og det opdaterede vidensgrundlag, at udgiftsskønnet for serviceudgifterne for den flygtningerettede indsats stiger i 2018 og frem, hvilket skyldes en række forskellige forhold der forklares ovenfor.

Skønnet for overførselsudgifterne ligger lavere og det gør indtægterne til finansiering også, jf. tabel 14.

Tabel 13. Totale bevillinger afsat til flygtningeområdet, 1. finansielle orientering 2018-2021

(1.000 kr.) 2018-pl.	Korrigeret budget 2018 efter 1. FR				Samlede skøn 2018 + 1. FO 2019			
	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
Serviceudgifter:	28.414	23.203	17.095	14.857	33.930	25.569	14.524	12.377
-Heraf Undervisningsudvalget:	11.543	10.923	8.415	8.659	14.140	14.140	11.723	7.608
-Heraf Børneudvalget:	3.434	2.092	478	629	4.387	2.041	-23	39
-Heraf Socialudvalget:	7.385	4.574	2.890	2.116	10.449	7.709	3.909	754
-Heraf Magistraten	6.052	5.614	5.313	3.452	4.953	4.097	3.030	1.571
Overførselsudgifter (AUU):	56.311	55.024	51.320	51.322	37.636	28.058	18.717	14.336
Finansiering:	-31.655	-26.267	-24.810	-24.810	-25.827	-17.505	-13.261	-10.689

Total netto	53.070	51.960	43.606	41.369	45.739	36.122	19.980	16.024
-------------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

4.1 Ad Finansiering

Kommunernes udgifter til flygtninge finansieres ad flere veje. Overførselsudgifterne (integrationsydelse, driftsudgifter til aktivering, grundtilskud mv.) er omfattet af budgetgarantien. Derudover er der finansiering indbygget i det generelle udligningssystem.

Justeres finansieringsbudgettet, der er afsat i budget 2017, ud fra den nye prognose og det opdaterede vidensgrundlag med nivellering af det tidligere skøn, vil finansieringen skulle sænkes med 5,8 mio. kr. i 2018, 8,8 mio. kr. i 2019, 11,5 mio. kr. i 2020 og 14,1 mio. kr. i 2021, som følge af ændret antal flygtninge og en genberegning af tilskuddet, jf. tabel 14.

Tabel 14. AUU Finansiering, Bevilling afsat til flygtningeområdet, 2018-2021

(1.000 kr.) 2018-pl.	Korrigeret budget 2018 efter 1. FR				Samlede skøn 2018 + 1. FO 2019			
	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
Finansiering, overførsler:								
-Grundtilskud	-20.585	-14.966	-14.194	-14.194	-16.865	-10.337	-7.971	-6.414
-Tilskud, uledsagede	-3.506	-3.934	-3.796	-3.796	-2.291	-2.075	-1.977	-2.135
mindreårige flygtninge.								
-								
Resultattilskud, uddannelse	-920	-896	-829	-829	-1.544	-1.178	-766	-495
-Resultattilskud, beskæftigelse	-4.063	-3.957	-3.664	-3.664	-3.402	-3.251	-2.482	-1.614
-								
Resultattilskud, danskprøve	-2.580	-2.513	-2.327	-2.327	-1.877	-1.433	-932	-602
Finansiering i alt	-31.655	-26.267	-24.810	-24.810	-25.827	-17.505	-13.261	-10.689

Øvrig finansiering

Som det fremgår af tabel 13 er serviceudgifter og overførselsudgifter til flygtninge ca. 46 mio. kr. højere end de indtægter der følger af grundtilskud og resultattilskud.

Dette skal imidlertid ses i sammenhæng med, at kommunen udover de to nævnte tilskud til flygtninge også kompenseres for udgifterne, dels gennem Budgetgarantien (integrationsydelse og driftsudgifter) dels gennem den kommunale udligning.

Økonomi

Den lavere flygtningekvote i 2018 og frem, betyder at der samlet set bevilges mindreudgifter på 7,332 mio. kr. i 2018, 15,838 mio. kr. i 2019, 22,347 mio. kr. i 2020, 25,343 mio. kr. i 2021 og 0,341 mio. kr. i 2022, jf. Tabel 15.

Det dækker over at der forventes højere serviceudgifter på i alt 5,515 mio. kr. i 2018 og 2,366 mio. kr. i 2019. Fra 2020 falder serviceudgifterne med 1,292 mio. kr. i 2021 til 2,478 mio. kr. I 2022 øges serviceudgifterne med 0,341 mio. kr. Overførselsudgifterne nedjusteres med 12,847 mio. kr. i 2018 stigende til 22,866 mio. kr. i 2021.

Afviselserne i overslagsårene er indarbejdet i 1. finansielle orientering til Budget 2019.

Tabel 15 Samlede bevillingsmæssige ændringer

(1.000 kr.) 2018-pl.	2018	2019	2020	2021	2022
----------------------	------	------	------	------	------

Undervisningsudvalget (SER)	U	2.597	800	-807	1.355	-200
Børneudvalget (SER)	U	37.892	22.341	19.349	19.027	281
	I	-36.939	-22.393	-19.851	-19.616	260
Socialudvalget (SER)	U	3.064	3.135	1.019	-1.362	-
Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalget (OVF)	U	-24.599	-33.249	-39.444	-45.695	-
	I	11.752	15.045	18.390	22.830	-
Magistraten (SER)	U	135	-577	-1.643	-1.881	-
	I	-1.234	-940	640	-	-
I alt	U	19.089	-7.550	-21.526	-28.557	81
	I	-26.421	-8.288	-821	3.213	260
	N	-7.332	-15.838	-22.347	-25.343	341
<i>Serviceudgifter</i>	<i>N</i>	<i>5.515</i>	<i>2.366</i>	<i>-1.292</i>	<i>-2.478</i>	<i>341</i>
<i>Overførselsudgifter</i>	<i>N</i>	<i>-12.847</i>	<i>-18.204</i>	<i>-21.054</i>	<i>-22.866</i>	<i>-</i>

Borgmesterpåtegning

Intet at bemærke.

Behandling

MAG, KB (orientering i UU, BU, KFU, SU, AUU)

Historik

Indstilling 7. maj 2018, pkt. 159:

Direktionen indstiller:

- At der under Undervisningsudvalget som følge af aktivitetsudviklingen i modtageklasser tillægsbevilges 1,656 mio. kr. i 2018, 0,393 mio. kr. i 2019, -0,807 mio. kr. i 2020 og -0,2 mio. kr. i 2021 og 2022, med modpost på usikkerhedspuljen.
- At der under Undervisningsudvalget som følge af ikke optimal holddannelse i modtageklasser tillægsbevilges 0,941 mio. kr. i 2018 med modpost på usikkerhedspuljen og 0,407 mio. kr. i 2019 med modpost på usikkerhedspuljen.
- At koordinatorfunktionen på skolerne videreføres i 2021, og at der under Undervisningsudvalget tillægsbevilges 1,555 mio. kr. i 2021 til formålet med modpost på usikkerhedspuljen.
- At der under Børneudvalget tillægsbevilges 1,555 mio. kr. i 2022 med modpost på usikkerhedspuljen, idet koordinatorfunktionen, som oprindeligt blev finansieret af forventede mindreudgifter på det specialiserede børneområde, kun bevilges til og med 2021.
- At der vedr. ekstra ressourcer og tolkeudgifter i dagtilbud under Børneudvalget udgiftsbevilges -0,35 mio. kr. og indtægtsbevilges 0,071 mio. kr. i 2018 med modpost på usikkerhedspuljen, med henvisning til et lavere aktivitetsniveau. At der endvidere udgiftsbevilges -0,789 mio. kr. i 2019, -1,179 mio. kr. i 2020 og -1,274 i 2021 og frem og indtægtsbevilges 0,161 mio. kr. i 2019, 0,240 mio. kr. i 2020 og 0,260 mio. kr. i 2021 og frem med modpost på usikkerhedspuljen.
- At der vedr. Modtagelse af uledsagede flygtningebørn tillægsbevilges merudgifter på 38,242 mio. kr. i 2018, 23,103 mio. kr. i 2019, 20,528 mio. kr. i 2020 og 20,301 mio. kr. i 2021, og at der tillægsbevilges merindtægter på 37,010 mio. kr. i 2018, 22,554 mio. kr. i 2019, 20,091 mio. kr. i 2020 og 19,876 mio. kr. i 2021 med modpost på usikkerhedspuljen.
- At der til Midlertidig boligplacering af flygtninge under Socialudvalget tillægsbevilges 3,064 mio. kr. i 2018, 3,135 mio. kr. i 2019, 1,019 mio. kr. i 2020 og -1,362 mio. kr. i 2021 med modpost på usikkerhedspuljen.
- At der på Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalget tillægsbevilges mindreudgifter på 24,598 mio. kr. i 2018 33,2509 mio. kr. i 2019, 39,444 mio. kr. i 2020 og 43,433 mio. kr. i 2021, med modpost på kassen.

- At der på Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalget tillægsbevilges mindreindtægter på 11,752 mio. kr. i 2018, 15,045 mio. kr. i 2019, 18,390 mio. kr. i 2020 og 22,788 mio. kr. i 2021, med modpost på kassen.
- At der på Magistratens område i 2021 tillægsbevilges merudgift på 0,135 mio. kr. i 2018 og mindreudgifter på 0,708 mio. kr. i 2019, 1,942 mio. kr. i 2020, og 1,573 mio. kr. i 2021 og at der tillægsbevilges merindtægter på 1,234 mio. kr. i 2018, 0,808 mio. kr. i 2019, 0,440 mio. kr. i 2020 og 0,308 mio. kr. i 2021, med modpost på usikkerhedspuljen.

Punkt 67: Sigtepunkter i effektiviseringsarbejdet til budget 2019 - 2022

00.30.02-A00-1-18

Resume

I forbindelse med Magistratens behandling af sagen om "Tidsplan for økonomiarbejdet i 2018" den 15. januar 2018 (sag nr. 3) besluttede Magistraten, at der skal forelægges en sag til orientering om sigtepunkterne i budgetarbejdet inden sommerferien.

Denne sag gennemgår de sigtepunkter og temaer, som forvaltningen arbejder med i effektiviseringsarbejdet til budget 2019-2022. Sagen skal ses i sammenhæng med 1. finansielle orientering, hvor de foreløbige økonomiske rammer for budget 2019 – 2022 opgøres.

En tilsvarende sag blev forelagt til orientering i Magistrat og fagudvalg i 2017.

Beslutning

Børneudvalget tog orienteringen til efterretning.

Indstilling

Direktionen indstiller, at sigtepunkterne i effektiviseringsarbejdet tages til orientering.

Sagsfremstilling

Som en del af den årlige budgetproces arbejder Frederiksberg Kommune med et effektiviseringsprogram.

Effektiviseringsprogrammets formål er at sikre et budget i balance indenfor de eksisterende rammer og imødekomme eventuelle effektiviseringsbehov, der er nødvendige for at sikre kommunens økonomiske bæredygtighed.

Til budget 2019 er der konstateret nogle udfordringer, som i væsentlig grad presser kommunens økonomi. Kommunen oplever aftagende befolkningsvækst, hvilket påvirker økonomien. Hertil kommer henholdsvis den manglende aftale om en justering af udligningssystemet, som har den konsekvens, at de nye data for udlændinges uddannelse automatisk bliver en del af den kommunale udligning samt stramninger på parkeringsområdet. Det er alle forhold, der tilsammen sætter kommunens fremadrettede økonomi under pres. Til budget 2019-2022 er det derfor nødvendigt at forbedre den strukturelle balance og sikre, at kassebeholdningen fortsat har et bæredygtigt niveau på sigt. Derfor er der til budget 2019-2022 behov for en tilpasning af kommunens udgifter, der betyder, at effektiviseringsbehovet er betydeligt større, end det har været de seneste år.

Udgangspunktet for effektiviseringsarbejdet er de økonomiske rammer, der opgøres i forbindelse med 1. finansielle orientering.

Effektiviseringskrav til budget 2019

Udover ovennævnte udfordringer arbejder forvaltningen for at skabe et rum for politiske prioriteringer til budgetforhandlingerne. Disse forhold betyder, at en andel af det råderum, der frigøres gennem effektiviseringer, forbliver i kommunen, og omprioriteres til andre områder i forbindelse med budgetforhandlingerne.

Måltallet for effektiviseringer til budget 2019 er p.t. 72 mio. kr. i 2019 stigende til 114 mio. kr. i 2022. Måltallet revideres efter indgåelse af en evt. økonomiaftale for 2019 mellem regeringen og KL.

Forvaltningen tilstræber, at måltallet så vidt muligt udmøntes gennem effektiviseringer, men på grund af måltallets størrelse kan det dog ikke udelukkes, at det kan blive nødvendigt at foreslå servicereduktioner for at sikre, at måltallet udmøntes fuldt ud.

Effektiviseringsprocessen

Forvaltningen arbejder på at identificere potentialer for effektiviseringer. Processen foregår dels på tværs i forvaltningen, dels i de enkelte fagområder. I processen igangsættes et arbejde med at afdække områder, hvor der er et effektiviseringspotentiale ud fra en effekttilgang. Som led i dette arbejde sikrer forvaltningen, at MED inddrages, således at det sikres, at områdernes MED-udvalg får mulighed for tidligt at komme med input til budgetprocessen.

En vigtig milepæl efter sigtepunktssagen er resultatet af en evt. økonomiaftale mellem regeringen og KL. Herefter arbejder forvaltningen videre med effektiviseringsprogrammet henover sommeren. Det er på dette tidspunkt muligt at opgøre effektiviseringsbehovet mere præcist, da de økonomiske rammer for 2019 er kendte.

Effektiviseringsforslagene offentliggøres på kommunens hjemmeside den 21. august 2018, hvilket er dagen efter Magistratens behandling af 2. finansielle orientering.

Sigtepunkterne i effektiviseringsarbejdet

Forvaltningen har arbejdet med de overordnede temaer i effektiviseringsarbejdet i et par måneder, og med 1. finansielle orientering er de foreløbige rammer for budget 2019 skitseret.

I effektiviseringsarbejdet til budget 2019 arbejder forvaltningen ud fra de tre overordnede spor i kommunens effektiviseringsstrategi. Disse er:

1. Borgerne og erhvervslivet i centrum
2. Effektiv drift
3. Tværgående initiativer

Dertil kommer eventuelle tekniske ændringer, der indarbejdes i 1. og 2. finansielle orientering.

Spor 1: Borgerne og erhvervslivet i centrum (det borgernære fokus)

Skal vi fortsat kunne leve op til vores politiske målsætninger og samtidig sikre kommunens økonomiske bæredygtighed, skal vi turde nytænke en vores velfærdsydelser, så de får den størst mulige effekt for flest mulige borgere. Derfor har spor 1 fokus på:

- Hvordan kommunen med et fokus på effekt kan sammensætte velfærdsydelserne, så flest mulige borgere får størst værdi af hver krone, der investeres/anvendes.
- Hvordan kommunen med et fokus på effekt kan tilpasse ydelser, der ikke bidrager til løsning af de fastsatte politiske mål.
- Hvordan frivillighed, erhvervsliv og civilsamfund kan bidrage til nye løsninger.

Spor 2: Effektiv drift (driftsfokus)

Spor 2 har fokus på driften af virksomheden Frederiksberg Kommune. En effektiv drift af kommunen er med til at skabe råderum inden for den fastsatte økonomiske ramme.

I effektiviseringsarbejdet fokuseres på:

- Hvordan vi udnytter vores bygningsmasse optimalt.
- Hvordan en sammenhængende administration kan understøtte de borgerrettede ydelser.
- Hvordan vi kan øge produktiviteten ved at lære af de dygtigste i kommunen (intern benchmark).
- Hvordan vi kan blive mere effektive ved at lære af andre kommuner (ekstern benchmark).
- Budgetanalyser på udvalgte områder.

Spor 3: Tværgående udvikling (tværgående fokus)

Mens en række indsatser er fagspecifikke og målrettet de enkelte sektorområder, er der tiltag, der går på tværs af koncernen. Det drejer sig i dette spor om en række tværgående indsatsområder:

- Digitalisering og ny velfærdsteknologi.
- Indkøb og konkurrenceudsættelse.
- Facility Management.
- Moderniseringsindsatser, herunder med afsæt i Regeringens og KL's Moderniserings- og effektiviseringsprogram (MEP).

For så vidt angår de mere udvalgsspecifikke temaer i effektiviseringsarbejdet, så arbejdes der lige nu ud fra følgende sigt punkter på de forskellige udvalg.

Magistraten

På Magistratens område arbejdes der med følgende temaer:

- Administrative effektiviseringer
- Tekniske ændringer

Bolig- og Ejendomsudvalget

På Bolig- og Ejendomsudvalgets område arbejdes der med følgende temaer:

- Færre/billigere lejemål
- Bedre udnyttelse af ejendommene
- Optimering af tekniske installationer på rådhuset
- Tekniske ændringer

Undervisningsudvalget

På Undervisningsudvalgets område arbejdes der med følgende temaer:

- Effektiv drift ved optimeret stillingsstruktur
- Klassesdannelse
- Klubstruktur
- Tekniske ændringer

Ældre- og Omsorgsudvalget

På Ældre- og Omsorgsudvalgets område arbejdes der med følgende temaer:

- Analyse af hjemmepleje og hjemmehjælp
- Effektiv drift af institutioner – plejecentre, genoptræning mv.
- Tekniske ændringer

Kultur- og Fritidsudvalget

På Kultur- og Fritidsudvalgets område arbejdes der med følgende temaer:

- Fokuseret børne- og familiebiblioteksfunktion på biblioteket
- Styrkelse af biblioteksvisionen og Borgerservice
- Effektiv drift i de kommunale og selvejende institutioner
- Tekniske ændringer

Børneudvalget

På Børneudvalgets område arbejdes der med følgende temaer:

- Effektiv drift vedrørende kapacitet
- Forebyggende indsatser
- Anbringelsesområdet
- Tekniske ændringer

Socialudvalget

På Socialudvalgets område arbejdes der med følgende temaer:

- Borgere i udenbys tilbud
- Omlægning af væresteder
- Effektiv drift af sociale botilbud
- Tekniske ændringer

By- og Miljøudvalget

På By- og Miljøudvalgets område arbejdes der med følgende temaer:

- Optimering af parkeringsøkonomien
- Øget selvbetjening
- Tilpasning af busreserven
- Tekniske ændringer

Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalget

På Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalgets område arbejdes der med følgende temaer:

- Benchmark af indsatser
- Tekniske ændringer

Sundheds- og Forebyggelsesudvalget

På Sundheds- og Forebyggelsesudvalgets område arbejdes der med følgende temaer:

- Fokusering af forebyggelsesindsats
- Tekniske ændringer

Effektiviseringsarbejdet er lige nu i en fase, hvor forvaltningen er ved at afdække muligheder og effekter inden for de forskellige temaer. Derfor må det forventes, at fokus vil ændres i nogle temaer, mens andre helt vil udgå. Omvendt vil der sandsynligvis komme nye temaer til, inden de endelige effektiviseringsforslag foreligger.

Økonomi

Ingen.

Borgmesterpåtegning

Ingen.

Behandling

Til orientering i fagudvalgene og Magistraten den 7. maj 2018.